Ազգ
Azg
armenian daily

28 ՅՈՒՆԻՍ 1996 ՈՒՐԲԱԹ. # 119 (1125)

Լեբեդն ընդդեմ Գորբաչովի դաստավարությունը հաջորդ շաբա՞թ

Ալեքսանդր Լեբեդը մտադիր է դատի տալ ԽՍՀՄ նախկին նախագահ Միխայիլ Գորբաչովին, որը ոգնել է, թե հունիսի 16-ից ղեր շատ առաջ գեներալի ընտրարշավը ֆինանսավորվել է կառավարության կողմից: Ալեքսանդր Լեբեդի օգնական Սերգեյ Յաստրեբովը չորեքշաբթի օրը հայտնեց Ինտերֆաքսին, որ գեներալը դատարան կդիմի, երբ այս շաբաթվա ընթացքում Գորբաչովը չհրապարակի իր մեղադրանքների փաստական ապացույցները: Միխայիլ Գորբաչովը երկուշաբթի օրը հայտարարեց, թե ինքն անձամբ տեսել է ֆինանսական այն փաստաթղթերը, որոնք վկայում են, թե Լեբեդի ընտրարշավը ֆինանսավորել է կառավարությունը: Ալեքսանդր Լեբեդը բողոքել է, որ դատախազությանն անհրաժեշտ է, ետևի որ այդ տեսակի փաստաթղթեր գոյություն չունեն: Նույն չորեքշաբթի օրը, մինչ Յաստրեբովի հայտարարությունը, Միխայիլ Գորբաչովը մեկ անգամ եւս քննադատեց Լեբեդին այն բանի համար, որ գեներալն իր գործողություններով վերջնականապես խափանեց ընտրական «երրորդ ուժ» դաշինք ստեղծելու ջանքերը:

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Ալեք Մանուկյանը դարձավ 95 տարեկան

Ազգային մեծագույն բարերար Ալեք Մանուկյանն այսօր, հունիսի 28, դարձավ 95 տարեկան: Շուրջ երեք տասնամյակ Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության ղեկը ծեռքում պահած, նրա դրամագլուխը եռապատկած եւ, համապատասխանաբար, նրա դպրոցների, երիտասարդական կենտրոնների, մշակութային հիմնարկների, ազգային ու հայրենական ծրագրերի թիվն ու կշիռը բազմապատկած այս անձնավորությունը, նույնիսկ առաջացած տարիքում, շարունակում է իր առաքելությունը նվիրաբերել տեղին, ժամանակին, արժանավայել: Նվիրաբերել ու հետեւել կատարմանը, արդյունավորմանը: Ու թեեւ, հենց այս օրերին, նրա առողջությունը բարվոք չէ, սակայն ուժերն ու հիշողությունը, կարեւոր հարցերի վրա կենտրոնանալու կարողությունը, աշխատելու ձգտումը մնում են նույնը:

Նա սովորական բարերար չէ, այլեւ ղեկավար, ազգային ղեկավար:

Հայաստանը արտոնյալ պայմաններ չի տրամադրի օտար ներդնողներին

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՅՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Հայաստանը կտրականապես դեմ է արտասահմանյան ներդրումների համար արտոնյալ պայմանների տրամադրման խաղախականությանը: Այս մասին «SOSUL» ճավբարիճիակական ընկերության տնօրեն Տ. Պիգձայի հետ հանդիպման ժամանակ հայտնել է ՀՀ վարչապետ Հ. Բագրատյանը: Ներկայացնելով Հայաստանում տնտեսական բարեփոխումների իրականացման ընթացքը, Հ. Բագրատյանը նշել է, որ Հայաստանը վարում է տնտեսական ազատ ռեժիմ, բաց շուկա է արտասահմանյան ներդրողների համար:

Գնդակոծվել են Չինարիի եւ Ներքին Ծեծի պաշտպանական դիրքերը

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՅՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Հունիսի 26-ի երեկոյան հերթական միջադեպն է գրանցվել Հայաստանի հանրապետության հյուսիս-արեւելյան սահմաններում: Ժամը 22:30-ից մինչեւ 01:15-ը Ադրբեջանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները հեստավլի մարտական մեքենաներից խոշոր տրամաչափի գնդացիրներով եւ հրաձգենային տարատեսակ զենքերով գնդակոծել են Տավուշի մարզի Չինարի եւ Ներքին Ծեծ գյուղերի պաշտպանական դիրքերը: Տուժածներ չկան: Հայաստանի հանրապետության զինված ուժերի ստորաբաժանումների համարժեք պատասխան գործողություններից հետո հակառակորդը դադարեցրել էր կրակը: Հայ-ադրբեջանական սահմանի մյուս հատվածներում հարաբերական անդորրը պահպանվել է:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Անատոլի Չուբայսը նույնպես բավության նոխազ

Պաշտոնանկ զինվորակաները դիմելու են գլխավոր դատախազին

ԿԱՐԻՆԵ ՇԱՀԳԱՆ-ՏԵՐՅԱՆ

Չորեքշաբթի օրը ՌԴ Պետական Դումայի անվտանգության հարցերով կոմիտեի նախագահ Վիկտոր Իլյուխինը, որը կոմկուսի պատգամավոր է, լրագրողներին ներկայացրեց հունիսի 19-ի Արկադի Եվստաֆեւի եւ Սերգեյ Լիսովսկու հետ կապված միջադեպի իր սեփական հետաքննության արդյունքները: Իլյուխինը լրագրողներին ներկայացրեց Ազգային ռազմավարական դրամատան աշխատակից Բորիս Լավրովի հարցաքննության տեսաժապավենը, որտեղ Լավրովը խոստովանում է, որ 500 հազար դոլարն ինքը հունիսի 19-ին ֆինանսների նախարարությունից էր վերցրել եւ նույն օրն էլ Ռուսաստանի Կառավարության տան մոտ հանձնել էր Եվստաֆեւին եւ Լիսովսկուն: Իլյուխինը համարում է, որ Եվստաֆեւին եւ Լիսովսկուն կալանավորած իրավապահ մարմինների գործողություններն արդարացված էին, եւ Անատոլի Չուբայսի գործին խառնվելը միայն խանգարեց իրավապահ մարմինների հետագա գործողություններ: Վիկտոր Իլյուխինը համարում է, որ Բորիս Ելցինի նախընտրական շտաբի անդամների գործողությունները բացահայտորեն անօրինական էին եւ հստակ ծառայությունները կարող էին բացահայտել «Ռուսաստանի նախագահի ընտրությունների մասին» օրենքի լուրջ խախտումներ:

«Անվտանգության դաշնային ծառայության աշխատակիցներին բույլ չտրվեց պարզել եւ բռնագրավել դրամական միջոցները, որոնք, հնարավոր է, ոչ ակաան էին, եւ հնարավոր է նաեւ, որ Բորիս Ելցինի ընտրարշավի անցկացման համար արտասահմանից էին փոխանցված», ասաց Իլյուխինը: Նույն օրը, Բորիս Ելցինի նախընտրական շտաբի աշխատակից Ալեքսանդր Կաչչեր հայտնեց, որ նախագահ Ելցինի կարգադրության համաձայն, Անատոլի Չուբայսը հեռացվել է նախընտրական շտաբի անալիտիկ կենտրոնի ղեկավարի պաշտոնից: Կաչչերը բացատրել է, որ այդ հեռացումը բացատրվում է այն հանգամանքով, որ հունիսի 19-ից հետո անցկացված հարցախույզները Ելցինի վարկանիշի անկման են արձանագրել եւ բոլորը դա կապում են այն չարաբաստիկ մամլո ասուլիսի հետ, որն անցկացրեց Չուբայսը: Լրատվության միջոցները հայտնել են նաեւ, որ ոչ պակաս հեղաշրջման փորձ կազմակերպելու մեջ մեղադրված եւ պաշտոնանկ արված Ալեքսանդր Կորժակովն ու Միխայիլ Բարսուկովը չորեքշաբթի օրը բողոք են հայտնել Չուբայսի կողմից իրենց հասցեին ուղղված այդ մեղադրանքների դեմ եւ պատվի ու արժանապատվության պաշտպանության պահանջով ճատել են դիմել Ռուսաստանի գլխավոր դատախազին:

Երկրորդ փուլում ընտրողների խանալը՝ վճռորոշ

ՄՈՍԿՎԱ, 27 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բորիս Ելցինի գերադասելի հնարավորություններով հանդերձ, երկրորդ փուլում Ռուսաստանի նախագահության երկու թեկնածուների միջեւ խզումը մեծ չի լինի: Թեկնածուների հնարավորության նախնական հաշվարկային վարկանիշն այսպիսին է. Բորիս Ելցին՝ 45 տոկոս, Գենադի Զյուգանով՝ 43, երկուսի դեմ՝ 12 տոկոս: Այսպիսին են ռազմավարական վերլուծության ու կանխատեսման կենտրոնի վերջին տվյալները, որոնք ռուս-ամերիկյան մամուլի կենտրոնում կայացած մամլո ասուլիսում ներկայացրել է նրա ղեկավար Դմիտրի Օլշանսկին: Կենտրոնի փորձագետների կարծիքով, երկրորդ փուլի հիմնական հարցը ընտրողների ներկայանալն է: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, հեռուստաընկերությունից մեկ շաբաթ առաջ փորձագետների հաշվարկները բույլ են տալիս խոսել 60 թվի մասին: «60 տոկոսից պակաս ներկայությունը բարձրացնում է Գենադի Զյուգանովի հնարավորությունները, 60 տոկոսից ավելին՝ Բորիս Ելցինի»:

Լեբեդը ձգտում է ավելացնել լիազորությունները

ՄՈՍԿՎԱ, 27 ՅՈՒՆԻՍ, ԼՏ-AFP: Ելույթ ունենալով նախագահական ընտրություններում իր թեկնածությունը պաշտպանած հայրենասիրական ուժերի հանդիպմանը, Ռուսաստանի անվտանգության խորհրդի քարտուղար Ալեքսանդր Լեբեդը հայտնել է, որ ինքը նպատակ ունի հասնել նրան, որ անվտանգության խորհուրդը վերածվի որոշումներ ընդունելու իրավունքով օժտված մարմնի: Ներկայումս անվտանգության խորհուրդը զուտ խորհրդակցական մարմին է:

ԵՐՋԱՆ

Ըստ թուրքական թերթի՝ Ռուսաստանի Դուման Թուրքիան պառակտելու ծրագրեր է մշակում

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 27 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքական «Միլլիեթ» թերթը գրում է, թե Ռուսաստանի Պետդուման հիմնել է «Քրդստանի հարցերը ուսումնասիրելու» հանձնաժողով: Այս ձեռնարկումը, ըստ թուրքական թերթի, Թուրքիային մտահոգելու կարող է հետեւանք կամ «որովհետեւ ընդգրկում է PKK-ին (Քրդստանի աշխատավորական կուսակցություն) ճնշում կանգնելու ծրագրեր»: Այս հանձնաժողովի կողմից պատրաստված առաջին տեղեկագրում ոգնվում է, որ Թուրքիայի ծավալապաշտ քաղաքականությունը կասեցնելու նպատակով պետք է նպաստել Քրդական պետության հիմնադրելու համար՝ առաջ տանել աշխատանքները եւ խանգարել Թուրքիայի ներքին կայունության հաստատմանը:

Պատրաստվել է երեք տարբեր տեղեկագրեր, որոնցից մեկի հեղինակն է «անկախ մասնագետ» Ա. Օսիպն է: Այս տեղեկագրերը, որոնք Թուրքիայի համար անհույսաբ կետեր են բովանդակում, ընդում են խորհրդային Միության փլուզումից հետո ստեղծված նոր միջազգային հավասարակշռությունները եւ ոգնում են, թե Թուրքիան գտնվում է տարածվել շատ ընդարձակ տարածաշրջանի վրա՝ «Ադրիատիկից մինչեւ Չինիա, Դաղստանից մինչեւ Արխազիա, Ղրիմից մինչեւ Բուլղարիա, Ալբանիայից մինչեւ Բոսնիա»: Տեղեկագրերը «Օսմանյան Դաշնության» են որակում նաեւ Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության ծրագիրը, որի առաջնորդը Թուրքիան է:

Ուղղակի դիտել է տալիս, որ «թուրքական ծավալապաշտության» դեմ պայքարում պետք է, որ Ռուսաստանը դաշինքներ կնքի Իրանի, Հայաստանի, Վրաստանի, Իրաքի եւ առաջադրում կլ Քրդստանի հետ: «Ներկայիս շրջանում, երբ Ռուսաստանը տնտեսական եւ զինվորական ճգնաժամեր է ապրում, Թուրքիայի ծավալապաշտությունը արգելելու ամենաազդու ճանապարհն այդ երկրում ներքին կայունությունը խանգարելն է»:

«Անկախ մասնագետի» կարծիքով «PKK-ին ի նպաստ ամենասահմանափակ օժանդակություն անգամ Ռուսաստանին կօգնի, որպեսզի Ռուսաստանը երկարատեւ ժամկետներում բաժան-բաժան անի Թուրքիան:

Հանձնաժողովի կողմից պատրաստված տեղեկագրերում ոգնվում է, թե Ռուսաստանի օժանդակությունը կարելի է առաջարկել, որ քրդերը Թուրքիայում ժողովրդավարական հանրապետություն հիմնեն: Այդ դեպքում Անկարան կդադարի վտանգ ներկայացնելուց Մոսկվայի համար: Նշվում է նաեւ, որ եթե Թուրքիան սկսարանն, այլեւս չի կարողանա Ադրբեջանի վրա ճնշում բանեցնել, որպեսզի նավթը իր տարածքով անցնի, եւ այն ժամանակ Ադրբեջանը կհամարի Ռուսաստանի հետ համագործակցել:

Նույն տեղեկագրի համաձայն, եթե քրդական հարցը լուծվի, Թուրքիան կտրվածք կստանա թշնամի երկրներով եւ այն ժամանակ կստիպվի դրացի երկրների շահերին ի նպաստ բանեցնելու ճնշումներն կարգավիճակը, գրում է թուրքական թերթը:

ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱ

Դահրանի ահաբեկչությունը փոխեց Լիոնի հանդիպման օրակարգը

«Նախագահ Ալ Հուզաիրիի լիգենդը» ահաբեկչության հեղինակ

ԼՈՆԴՈՆ, 27 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ֆրանսիայի Լիոն քաղաքում բացվող աշխարհի զարգացած երկրների ղեկավարների հանդիպման օրակարգը տարօրինակ վերջին պահին լրջորեն փոփոխվել է: Դահրանի (Սաուդյան Արաբիա) մերձակայքում ամերիկյան հենակայանում չորեքշաբթի օրը տեղի ունեցած պայթյունից հետո դարձյալ առաջին պլան դուրս եկած միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարը երկրորդ տեղ է մղել «յոթնյակի» ֆինանսա-տնտեսական քաղաքականության համակարգման ավանդական հարցերը:

Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, մի շարք բրիտանացի վերլուծողներ ակնկալում են, որ Վաշինգտոնը Լիոնի հանդիպման ժամանակ կուժեղացնի ճնշումն իր եվրոպացի դաշնակիցների վրա Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքի այն երկրների նկատմամբ ավելի խիստ քաղաքականություն վարելու նպատակով, որոնք ԱՄՆ-ի վարչակազմի կարծիքով, տարածաշրջանում պաշտպանում են ահաբեկչությունը: Բրիտանական աղբյուրների տվյալներով, Բիլ Քլինթոնը մտադիր է հասնելու մի շարք երկրների, այդ թվում նաեւ Իրանի նկատմամբ առեւտրական պատժամիջոցների խստացման:

Տնտեսական օրակարգը քննարկելիս Մեծ Բրիտանիան մտադիր է բարձրացնել Միջազգային արժույթային հիմնադրամի վերահսկած ոսկու մի մասը վաճառելու հարցը Աֆրիկայի եւ Ասիայի աղքատ երկրների պարտքի բեռի թեթեւացման համար: Լոնդոնը մտադիր է Լիոնում առաջարկել մի զաղափար եւս, այն է՝ միջազգային վերահսկողության սահմանել, որպեսզի զարգացող երկրների ստացած վարկերը չօգտագործվեն զենքի գնման համար:

Ոչ թե գործակալությունը հայտնեց, որ Սաուդյան Արաբիայի Դահրան քաղաքի մոտակայքում գտնվող ամերիկյան ռազմաօդային հենակետում տեղի ունեցած պայթյունի պատասխանատվությունը ստանձնել է մինչ վերջերս անհայտ մի խմբավորում, որն իրեն կոչում է «Նախագահ Ալ Հուզաիրիի լեգեոն»:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԱՐՑԱԽ

ԼՂՀ նախագահի ընտրությունները՝ աշնանը

Այս տարի աշնանը Լեռնային Ղարաբաղում առաջին անգամ կանցկացվեն նախագահական ընտրություններ, քանի որ ԼՂՀ ներկայիս նախագահը, պատերազմական իրավիճակի պահանջների համաձայն, նշանակվել է ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության, այլ ոչ թե ընտրվել ժողովրդի կողմից: Նախագահական ընտրությունների մասին վերջերս Ստեփանակերտում ընդունված օրենքում նշվում է, որ «նախագահի ընտրությունները իրականացվում են ԼՂՀ քաղաքացիների կողմից, ընդհանուր, հավասար եւ ուղղակի ընտրական իրավունքի հիման վրա գաղտնի քվեարկությամբ: Հանրապետության նախագահն ընտրվում է 5 տարի ժամկետով: Նույն անձը չի կարող ավելի քան երկու անգամ անընդմեջ ընտրվել նախագահի պաշտոնում: Մեկ անգամից ավելի նախագահ չի կարող ընտրվել նաեւ այն անձը, որն ընտրություններին նախորդող ժամանակահատվածում առնվազն երկու ու կես տարի զբաղեցրել է նախագահի պաշտոնը»: Ըստ օրենքի, ԼՂՀ նախագահ կարող է ընտրվել 35 տարին լրացած, վերջին 10 տարում Ղարաբաղում բնակվող, ԼՂՀ քաղաքացի հանդիսացող եւ ընտրական իրավունք ունեցող յուրաքանչյուր ոք: Այդ դրույթը տարբեր մեկնաբանություններ է առաջացնում Ստեփանակերտի քաղաքական շրջանակներում, քանի որ տարիքային ցենզը փաստորեն զրկում է քաղաքական եւ զինվորական ճանաչված շատ գործիչների իրենց թեկնածությունն առաջադրելու հնարավորությունից: Մի շարք անկախ դիտորդների կարծիքով, նրանց թվում է, օրինակ, Ղարաբաղում ժողովրդականություն վայելող պաշտպանության նախարար, 31-ամյա գեներալ-մայոր Սամվել Բաբայանը, որի հրամանատարությամբ ղարաբաղյան բանակը բազմաթիվ փայլուն հաղթանակներ է տարել ադրբեջանական զորքերի նկատմամբ:

Օրենքում նաեւ նշվում է, որ նախագահի ընտրությունն անցկացվում է ԼՂՀ նախագահի լիազորությունների ավարտից 28 օր առաջ: Այդ մասին ԼՂՀ Ազգային ժողովը որոշում է ընդունում եւ հայտարարություն հրապարակում առնվազն 90 օր առաջ: Հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունները նախագահի թեկնածու առաջադրելու նախաձեռնության իրավունքը իրականացնում են իրենց բարձրագույն մարմինների միջոցով, իսկ քաղաքացիները քաղաքացիական նախաձեռնության կարգով, ընտրական իրավունք ունեցող առնվազն 200 քաղաքացիների ստորագրությունները հավաքելու միջոցով: Նախագահի թեկնածուների առաջադրումը սկսվում է քվեարկության օրվանից 45 օր առաջ եւ ավարտվում 30 օր առաջ: ԿԸՀ-ի կողմից գրանցվում են այն թեկնածուները, որոնց թեկնածությունը պաշտպանվել է ընտրական իրավունք ունեցող առնվազն 1500 քաղաքացիների ստորագրությամբ, հավաքված առնվազն չորս վարչատարածքային միավորներից: Թեկնածուների գրանցումը սկսվում է քվեարկության օրվանից 25 օր առաջ, իսկ ավարտվում 20 օր առաջ:

Ընտրված է համարվում նախագահի այն թեկնածուն, որը ստացել է թեկնածուների օգտին տրված ձայների կեսից ավելին: Այն դեպքում, երբ քվեարկվել է մեկ թեկնածու, նա համարվում է ընտրված, եթե ստացել է քվեարկության մասնակիցների ձայների կեսից ավելին:

Երբ քվեարկվել է երկուսից ավելի թեկնածու, եւ նրանցից որեւէ մեկը չի ստացել անհրաժեշտ ձայներ, ապա քվեարկությունից հետո 14-րդ օրն անցկացվում է քվեարկության երկրորդ փուլը, որին կարող են մասնակցել առավել ձայներ ստացած երկու թեկնածու: Երկրորդ փուլում ընտրված է համարվում առավել ձայներ ստացած թեկնածուն: Երբ նախագահ չի ընտրվում, ապա քվեարկությունից հետո 40-րդ օրը անցկացվում են նոր ընտրություններ:

Ընտրական հանձնաժողովների նիստերին, ընտրական տեղամասներում քվեատուփերը կնքելիս, բացվելիս եւ ձայները հաշվելիս, քվեարկության արդյունքները ամփոփելիս, ինչպես նաեւ քվեարկության ամբողջ ընթացքում իրավունք ունեն ներկա լինելու թեկնածուներին առաջադրող կազմակերպությունների, քաղաքացիների նախաձեռնող խմբերի, ինչպես նաեւ լրատվության միջոցների ներկայացուցիչները՝ համապատասխան լիազորագրերով, վստահված անձինք:

Այն անձինք, ովքեր բռնությամբ, խաբեությամբ, սպառնալիքով կամ այլ ճանապարհով խոչընդոտում են նախագահ ընտրելու կամ ընտրվելու, նախընտրական քարոզչություն անելու ԼՂՀ քաղաքացու իրավունքի ազատ իրականացմանը, ինչպես նաեւ ընտրական հանձնաժողովների այն անդամները, պաշտոնատար անձինք, ովքեր խոչընդոտում են ԼՂՀ նախագահի թեկնածուների առաջադրման իրավունքի իրականացմանը, անհիմն կերպով մերժում թեկնածուների գրանցումը, կատարում ձայների ակնհայտ սխալ հաշվում, քվեարկության գաղտնիության խախտում, կրում են օրենքով սահմանված պատասխանատվություն: Պատասխանատվության են ենթարկվում նաեւ այն անձինք, ովքեր նախագահի թեկնածուների մասին հրապարակել կամ այլ եղանակով տարածել են կեղծ տեղեկություններ:

«[illegible]»

ԵՐԵՎԱՆ

«Ազգային վերածնունդը կնոջ եւ տղամարդու ներդաշնակ ջանքերով»

Կանանց համաժողովն այսօր կավարտի իր աշխատանքը

ՀՀ ԳԱԱ-ի նիստերի դահլիճում երեկ առավոտյան աշխատանքն սկսեց Հայաստանի կանանց ոչ կառավարական կազմակերպությունների երկօրյա համաժողովը՝ «Հայաստանի կանանց հիմնահարցերը՝ Պեկինյան միջազգային կոնֆերանսի եւ ոչ կառավարական կազմակերպությունների ֆորումի երաշխավորությունների տեսանկյունից» թեմայով:

Համաժողովում բացման խոսքով հանդես եկան կանանց հանրապետական խորհրդի եւ համաժողովի կազմկոմիտեի նախագահ Նորա Հակոբյանը: Այնուհետեւ մասնակիցներին ողջունեցին Պեկինյան միջազգային համաժողովի Հայաստանի պատվիրակության նախագահ Հրանուշ Հակոբյանը, ՄԱԿ-ի մշտական համակարգող, ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի մշտական ներկայացուցիչ Ժան Մարի Լորժեն եւ «Եվրասիա» հիմնադրամի կովկասյան ներկայացուցչության տարածքային տնօրեն Լորենս Այվազյանը: (Համաժողովը կազմակերպվել է ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի հովանավորությամբ եւ «Եվրասիա» հիմնադրամի ֆինանսական աջակցությամբ):

«Կնոջ եւ տղամարդու ներդաշնակ ջանքերով ապահովենք ազգային վերածնունդը» կարգախոսի ներքո ընթացող երկօրյա համաժողովում կլսվեն 16 հիմնական զեկույցներ, ներկայացված հարցերի շուրջ կծավալվի մտքերի փոխանակություն, կարճատեւ ելույթներով հանդես կգան նաեւ հրավիրյալ կանանց ոչ կառավարական կազմակերպությունները: Համաժողովի կազմակերպիչ, կանանց հանրապետական խորհրդի նախագահ Նորա Հակոբյանի երեկվա նիստում ընթերցած զեկույցը վերաբերում էր Հայաստանի կանանց առաջընթացի հիմնական խոչընդոտներին, իշխանությունների բաժանումը եւ կանայք, կանայք եւ քաղաքականությունը թեմայով:

Հանրությանը հայտնի մյուս կին հասարակական-քաղաքական գործիչների համաժողովում ներկայացրած զեկույցների եւ համաժողովի ընդունելիք եզրափակիչ փաստաթղթի մասին մեր մեկնաբանությունը կհրապարակենք համաժողովի ավարտից հետո:

Կենսագազի գործարանը Երեւանում չի կառուցվի

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բնապահպանության եւ ընդերքի նախարարության պետական էկոփորձաքննության վարչությունում այս տարի հետազոտվել են տարբեր նախագծեր: Վարչության պետի տեղակալ Կարինե Հակոբյանի ասելով, փորձաքննությամբ հաստատվել է Աշտարակ քաղաքի գլխավոր հատակագիծը, իսկ Սիսիան եւ Նոր Հաճըն քաղաքների հատակագծերն արտանետումների որակական եւ քանակական կազմը ճշտելու նպատակով ուղարկվել են լրամշակման: Երեւանում կենսագազի գործարան կառուցելու նախագիծն էկոփորձագետները մերժել են՝ առաջարկելով այն կառուցել որեւէ մարզում: Պետական էկոփորձաքննության վարչությունում արդարացի լուծում են ստանում նաեւ նոր ստեղծվող տոնավաճառների նախագծերը՝ հաշվի առնելով շրջակա միջավայրի վրա աղտոտվածության չափերը եւ բնակելի շենքերից հեռու գտնվելու հանգամանքը:

400 միլիոն դրամ մայրաքաղաքի բարեկարգմանը

Մայրաքաղաքի փողոցների բարեկարգման համար այս տարի նախատեսված 400 միլիոն դրամից արդեն հատկացվել է 110 միլիոնը, կատարվել է աշխատանքների 50 տոկոսը: Քաղաքում շարունակվում է հարմարավետ կանգառների տեղադրումը, որը կավարտվի հուլիսին:

ՄԵՏԼՈՒ

31-Ի ԳՈՐԾ

«Արաբոն» մեկ ամի՞ս է գոյություն ունեցել

«Վահան Հովհաննիսյանի եւ այլոց» գործով երեկվա դատական նիստում Գագիկ Կարապետյանին հարցաքննելիս, պետական մեղադրողը ներկայացրեց ՀՀ պաշտպանության նախարարությունից ստացված տեղեկանքը, ըստ որի «Արաբո» ջոկատը կազմավորվել է 92 թ-ին եւ մեկ ամիս կռվելուց հետո կազմալուծվել է: Հետագա մարտական գործողություններին, տեղեկանքի համաձայն, թերեւս մասնակցել են «Արաբոյի» առանձին անդամներ:

Տեղեկանքի ընթերցումից հետո վանդակներում փակված արաբոյականների զայրույթը տեսանելի էր: Նախագահողը, ճիշտ է, կանխեց դրա հետագա քննարկումը, այնուամենայնիվ, Ա. Խաչատրյանը իր «չհասկացված լավությունից» խռոված Գ. Կարապետյանին ասաց՝ «եթե չես ուզում իմանալ ինչ են խոսում քո մասին, չեմ ասի»:

«Արաբոյի» հրամանատարը նման տեղեկանքը սրբապղծություն համարեց «Արաբոյի» նահատակ մարտիկների ու անհայտ կորածների նկատմամբ: Ապա հայտնեց, որ Արցախի ազատագրման տարիների ընթացքում մարտնչել են տարբեր վայրերում եւ ինքը մարտական գործողությունների տեսագրությունները ունի, որոնք կարող է տրամադրել դատարանին: Իսկ Գ. Կարապետյանն ավելացրեց, որ մարտերի ընթացքում իրենց նկարահանել են նաեւ օտարերկրյա լրագրողներ: Այդ կապակցությամբ վերջինիս ուղղված Վահան Հովհաննիսյանի հարցը հետեւյալն էր՝ մեզ չի՞ թվում, որ դա այն փաստն էր, երբ ՀՀ պաշտպանության նախարարությունից մեկ անգամ զենք եք ստացել: Իսկ ծեր հայրապարած ու Ղաշնակցության տված զենքերով կռվելու մասին տեղեկանք չէին տալու: Նրա հարցը նույնպես հանվեց նախագահողի կողմից:

Գ. Կարապետյանին ուղղված Վ. Հովհաննիսյանի հաջորդ հարցը դատաքննության համար խիստ հույժ կարեւորություն էր ներկայացնում, կապված լինելով Կարապետ Ղազարյանի տանը նրանց կուտակած զենքերի հետ: Ամբաստանյալ Կարապետյանի ցուցմունքներից պարզ դարձավ, որ բերված զենքերը արտասահմանից նոր դուրս եկած են եղել, ըստ որում, գործարանում չեն փորձարկվել՝ պիտանի՞ են գործածման, թե՞ ոչ: (Վ. Հովհաննիսյանի ասելով, առանց փորձարկելու զենքերը գործարանից դուրս չեն տրվում): Այդ վիճակում զենքերը մնացել են խոհանոցում եւ փորձարկելու որեւէ փորձ չի արվել մինչեւ իրենց կալանավորվելը:

Եզրակացությունը հետեւյալն էր՝ հուլիսի 29-ին նրանք հեղաշրջմանը պատրաստ չեն եղել:

Ս. Պ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 6 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԷԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581641
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատասխանատու է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Արատաբանությունը՝ անհրաժեշտ մասնագիտություն Հայաստանում

«Ազգն» անդրադարձել է հանրապետությունում հատուկ (մտավոր եւ ֆիզիկական զարգացման արատներ ունեցող երեխաների) ուսուցման համակարգում ստեղծված իրավիճակին, այդ համակարգը մասնագետներով ապահովելու կարեւորությանը: Հաշվի առնելով, որ առջեւում ընդունելության քննություններն են, իսկ դիմորդներից շատերը նույնիսկ չգիտեն, ովքեր դիմում են այդ բնագավառի համար կարեւոր մասնագիտության՝ Աբովյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի արատաբանության բաժին, լավատեղյակ չեն դրան, ամբիոնի վարիչ, դոցենտ Սրբատալ Փափիկյանին խնդրեցինք ավելի մանրամասն պատմել բաժնի մասին.

Մեզ մոտ ընդունվել ցանկացողները պետք է հանձնեն գործնականում միայն մեկ կենսաբանության քննություն, ասաց տիկին Փափիկյանը: Երկրորդը՝ հայոց լեզուն, արդեն հանձնել են որպես ավագ դպրոցի ավարտական քննություն: Նախորդ տարիներին անհիմն կերպով մտցված էր նաեւ մաթեմատիկայի քննությունը, որը խիստ դժվարացնում էր ընդունելությունը, եւ տեղերի հակառակ մասը թափուր էր մնում: Նախորդ տարի վերջապես, մեծ ջանքերի գնով, կարողացանք հանել մաթեմատիկայի քննությունը, եւ արդյունքն անմիջապես էր՝ 26 դիմորդ չընդունվեց մրցույթին: Այս տարի տեղերի թիվը 30-ից հասցվել է 50-ի: Անցյալ տարի դուրս մնացած դիմորդների դրական գնահատականները ուժի մեջ են, եւ ցանկացողները կարող են մասնակցել այս տարվա մրցույթին:

Բաժինը մոտակա տարիներից կստանա ֆակուլտետի կարգավիճակ, տիֆլոմանկավարժության, սուրդոմանկավարժության եւ օլիգոֆրենոմանկավարժության բաժիններով: Ամբիոնի կատարած հետազոտությունների համաձայն, երկրաշարժից հետո Հայաստանում զգալիորեն ավելացել են լեզվական տարբեր արատներ ունեցող մարդիկ, հատկապես երեխաները: Թվաքանակով առաջ են նախադպրոցական տարիքի երեխաների 25-30 տոկոսը, կրտսեր դպրոցական տարիքի երեխաների 17-20 տոկոսը, ավելի բարձր տարիքի սովորողների մոտ 1 տոկոսը: Տարածված թերություններ են ռնգախոսությունը, դիզարտրիան, կակազությունը եւ այլն: Մենք պատրաստում ենք այդ երեխաների հետ աշխատող մասնագետներ լոգոպեդներ: Ավելի քան 100 լոգոպեդական կետեր են գործում գրեթե բոլոր հիվանդանոցներին եւ պոլիկլինիկաներին, ինչպես դպրոցական եւ նախադպրոցական հիմնարկներին կից: Մեր շրջանավարտները հնարավորություն ունեն զբաղվելու նաեւ մասնավոր լոգոպեդական գործունեությամբ: Պատրաստում ենք նաեւ կույր, վատ տեսնող, խուլ, թույլ լսող եւ [illegible] երեխաների արատների շտկմամբ զբաղվող մանկավարժներ՝ տիֆլոմանկավարժներ, սուրդոմանկավարժներ եւ օլիգոֆրենոմանկավարժներ:

Ուսանողներ ենք ունենում Մերձավոր Արեւելքի հայ գաղթօջախներից, Իրանից: Ամբիոնը տասը տարվա պատմություն ունի, բայց արդեն ինքն է գիտությունների թեկնածուներ պատրաստում: Ուսանողներն իրենց ուսումնական պրակտիկան անցկացնում են մայրաքաղաքի թիվ 5 եւ թիվ 8 բազային դպրոցներում, Խարբերդի ծանր արատներով երեխաների մանկատանը, թիվ 3 մանկական ստոմատոլոգիական պոլիկլինիկայի դիմածնոտային բաժնին կից լոգոպեդական կաբինետում: Ի դեպ, ԱՄՆ-ում, օրինակ, առանց վերապատրաստման (գիտելիքների համապատասխան ստուգման) ընդունվում են միայն բժշկական ուսումնարանի (բաժինների) եւ արատաբանների դիպլոմները: Խորհրդային արատաբանությունը (իսկ մենք դրա ժառանգորդն ենք) մեծ համբավ ունի ամբողջ աշխարհում:

Լ. Պ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Կ արելի է ճոռհավորել «Զանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի հեղինակին: Շնորհավորել, որովհետեւ նրան հաջողվել է ստեղծել մի փաստաթուղթ, որին ծանոթանալուց հետո բանական ու միամտաբար ժողովրդավարության շահագրգիռ մարդը մեծ դժվարությամբ կարող է չկորցնել ինքնատիրապետումը եւ իր մեջ հոգեկան ուժ գտնել գրիչ վերցնելու եւ ծանոթությանը: Մինչդեռ, արգելն ու դատելը դեռ է փոփոխել միայն վերը նշված համացանցը առարկները հանգելու դատողական, այլուլիսի հաղորդությանը:

Արդարադատության եւ օրենսդրության մարզի նորահայտ ու հակաճշգրիտ, դրանից չտեսնված գործիչներին հիշեցնենք Հայկական ՍՍՀ քրեական օրենսգիրքը: Բացենք 1984 թ. հրատարակության 70 եւ 71-րդ էջերը (հոդված 65 լի ներկայացնելու համար «Սովետական պետական ու հասարակական կարգերն արատավորող... հերյուրանքներ տարածելը», այսինքն, նույնիսկ ճշմարտությունը դեռ բավարար չէր համարել ու գրել-ասելն մենակ են, որ դատական ակնհայտ հերյուրանքներ տարածելն է, որոնցից 37-ի բռնադատիչներին շատ նմանվելու կանխող դրսեւորումները բանավոր կամ գրավոր հրապարակված-տարածված ամեն մի անդամ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Զանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի շուրջ

«Կարելի է ճոռհավորել...»

ընդդիմախոսելու... Ենթադրվում է օրենքը պատճառ հանդիսանալ մի փաստաթուղթ, որը լի է հակասություններով, անհեթեթություններով ու մինչեւ իսկ հակասահմանադրական բնույթի միտումներով:

Օրենքի (նախագծի) դրույթը միտումների հետագա իրականացման հիմքը դրված է գլխավորապես 3-րդ հոդվածով, որի մասին արտահայտվել ենք «Մոլորակ» թերթի հունիսի 27-ի եւ 28-ի համարներում:

Այդ հոդվածի 3-րդ կետով արգելվում է «պետական, քննության, ազգային ու կրոնական թշնամանք հրահրող, դաժանության, բռնության եւ ճնշման դրսեւորման այլ ձեւեր կատարելուն հրահրող կամ դրդող» տեղեկատվության հրապարակումը, իսկ այդ հոդվածով խստագույն պատիժներ են նախատեսված նման հրապարակման համար: Թեեւ ավելորդ է ասել, որ կառավարությունը ցանկության դեպքում (օրենքի բովանդակությունից հետո) կարող է «հրահրող», «...կատարելուն հրահրող կամ դրդող» համարել բազմաթիվ հրապարակումներ ու տուգանել նրանց, հանդես եկած զանգվածային լրատվության բաղադրիչին (ԶԼՄ), ասենք, թերթի տվյալ համարը բռնագրավել եւ նույնիսկ «ցմահ» դադարեցնել ԶԼՄ-ի գործ-

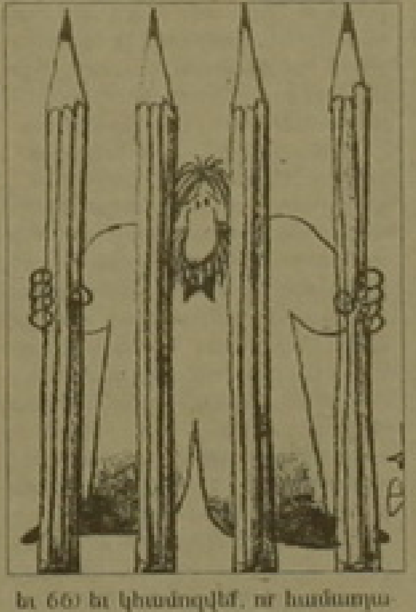

եւ 66) եւ կհամոզվենք, որ համապատասխանաբար դատելի է համարվել ոչ թե հակասովետականությունը դատապարտող, պետական բովանդակության տեղեկատվության հրապարակումը, այլ հակասովետական ագիտացիան եւ պրոպագանդան, պետական պրոպագանդան, այսինքն ճշմարտությունը: Համեմատեք նույն օրենսգրքի 2061 հոդվածի (էջ 151), օրենսգրքին ու օրենսդրին ավելի նրբանկատ են եղել. արարքը դատելի

խոսք, օրենքը սեփական նման ճշգրտով, հերյուրանք չհամարելին ու... Ինչպես ակնհայտ է, «չարիքի կայսրություն», բռնապետական եւ ամբողջատիրական ժամանակների իրավաբանները ու օրենսդիրները շատ ավելի դեմոկրատ էին, քան փորձում են ցույց տալ ժողովրդավարական հռչակված մեր հանրապետության որոշ դրսեւորումները:

Անկախ կա նաեւ նշված նախագծի 7-րդ հոդվածի (եւ միա՞յն...) կապակցությամբ: Ըստ դրա, օրենքի մի շարք հոդվածներ խախտող ԶԼՄ-ների (խմբագրությունների, լրատվական գործակալությունների եւ այլն) նկատմամբ ՀՀ «կառավարության կողմից լիազորված պետական կառավարման մարմինն իրավունք ունի» կիրառել պատժամիջոցներ: Նկատենք «իրավունք ունի», այսինքն, կիրառել-չկիրառելը մնում է այդ մարմնի հայեցողությանը (նույնիսկ ԶԼՄ-ի նկատմամբ կարող է չկիրառել), մինչդեռ օրենքի կիրառումն ու անխուսափելիությունը ընդհանուր ու հավասար պետք է լինի բոլորի համար: Հետեւաբար, ելնելով շարադրվածից, առաջարկում ենք 7-րդ հոդվածի «իրավունք ունի» բառակապակցության փոխարեն շարադրել «պարտավոր է...»

ԱՐԹՈՒՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՇԻՐԱԿ

«Կումայրին» համակարգչային շարվածքով, «Լեռնագործը» փակված, «Ցայգը» նորից եթերում

«Կումայրի» թերթն սկսեց տպագրվել համակարգչային շարվածքով: Մայրաքաղաքում վաղուց սովորական այս իրողությունը Գյումրիի 75-ամյա քաղաքային թերթի ընթերցողների համար հաճելի նորություն էր, անհամեմատ շահեկան թեկուզ լրագրային նյութի մատուցման ու ընթերցելիության տեսանկյունից: Խմբագրության ստեղծագործական կոլեկտիվն այսօրվա դժվարին պայմաններում թերթի գոյատեւումն ապահովելուց բացի այն առավել հետաքրքիր ու ընթերցվող դարձնելու ուղիներ է որոնում: Վերջին շրջանում «Կումայրին» սկսել է տեղ տալ նաեւ մարզային լրատվությանը: Մասնավորապես, վերջին համարում Արթիկից լրագրող Արտավազդ Մաթինյանի ուղարկած լուրերից մեկը տեղեկացնում է, թե լրացավ Նորկյանք գյուղի 70 հեկտար արգավանդ հողերի վրա անօրեն կառուցված Արթիկի ջրամբարի փլուզման երկու տարին: Այդ ժամանակամիջոցում ոչ միայն չի վերսկսվել ջրամբարի կառուցումը, այլեւ ոչինչ չի արվել շարքից դուրս եկած կամրջի վերականգնման համար, ինչը մարզի երկու քաղաքների միջեւ անկանոն հաղորդակցության պատճառ է դարձել:

Ի տարբերություն «Կումայրիի», մարզի երկրորդ քաղաք Արթիկի «Լեռնագործ» թերթն արդեն մի քանի ամիս լույս չի տեսնում: Նույն աղբյուրը տեղեկացնում է, որ լրագիրն զրկված է տպագրական թղթով, խմբագրության կադրերի ուժերն առայժմ նվազագույն չափով օգտագործվում են շաբաթական երկու անգամ տրվող տեղական ռադիոլրատվության թողարկման համար: Ա. Մաթինյանի կարծիքով, մարզպետարանում եւ քաղխորհրդում գուցե հարկ կլինի մտածել թերթն ու տեղական լրատվությունը կազմակերպորեն ամրապնդելու, խմբագրությունից խլված «Նիվա» մակնիշի ավտոմեքենան, որն ուրիշի նվերն էր, վերադարձնելու, տեղական իշխանությունների շուրջը «համախմբվել» ձգտող մերձգրական եւ մերձլրագրական միջավայրություններից ազատվելու մասին:

Տեւական ընդմիջումից հետո արդեն մի քանի օր սկսել է նորից հաղորդումներ տալ մարզկենտրոնի «Ցայգ» կոմերցիոն հեռուստաընկերությունը: Ինչպես սա, այնպես էլ նույն բնույթի «Շանթ» հեռուստաընկերության հաղորդումները հեռարձակվում են օրական մի քանի ժամ, երեկոյան ժամերին: Այս տեսակետից Գյումրիում առայժմ ամենաանդադար վիճակում է «Շիրակ» տեղական հեռուստատեսությունը, որն ինքնուրույն ալիք չունի եւ եթեր է դուրս գալիս միայն ուշ գիշերին, հանրապետական հեռուստահաղորդումների ավարտից հետո:

Ստեղծվեց հասարակական կազմակերպությունների միություն

Գյումրիում եւ Շիրակի մարզում գրանցված են շուրջ 100 հասարակական կազմակերպություններ: Վերջիններիս զարգացմանն աջակցելու, նրանց գործունեությունը միավորելու կոչված իր ջանքերը մարզի հասարակական կազմակերպությունների նորաստեղծ միությունը, որի հիմնադիր ժողովը Գյումրիում տեղի ունեցավ հունիսի 25-ին: Այս տարվա մարտից քաղաքում գործում է Ամերիկայի հայկական համագումարի հասարակական կազմակերպությունների կենտրոնի մասնաճյուղը, որն ուսուցման, տեղեկատվական եւ այլ ծառայություններ է տրամադրում այդ կազմակերպություններին: Հասարակական կազմակերպությունների միությունը, ի թիվս իր առջեւ դրված այլ խնդիրների, նաեւ կպաշտպանի այդ կազմակերպությունների իրավունքները եւ կարտահայտի նրանց շահերը տեղական ու հասարակական բոլոր մարմիններում: Հիմնադիր ժողովում քննարկվեց եւ հիմնականում ընդունվեց միության կանոնադրության նախագիծը, տեղի ունեցավ ընտրություն: Միության նախագահ ընտրվեց «Վերածնունդ» հասարակական կազմակերպության ղեկավար Մկրտիչ Ճարտարյանը:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԿԱԴՐԵՐ

Արմեն Վալեսյանը` Կենտրոնական բանկի մամլո քարտուղար

Հայաստանի կենտրոնական բանկի մամուլի ու հասարակայնության հետ կապի ծառայության ղեկավար է նշանակված 32-ամյա Արմեն Վալեսյանը: Նա աշխարհագրական գիտությունների ամենաերիտասարդ դոկտորն է ԱՊՀ-ում:

Ա. Վալեսյանը հայտնի հայ աշխարհագետ, Ռուսաստանի մանկավարժական գիտությունների ակադեմիայի թղթակից անդամ, պրոֆեսոր Լեւոն Վալեսյանի որդին է: Ավարտել է Երեւանի պետհամալսարանի աշխարհագրական ֆակուլտետը եւ ԽՍՀՄ Գիտությունների ակադեմիայի աշխարհագրության ինստիտուտի ասպիրանտուրան: 1990 թ. դարձել է աշխարհագրական գիտությունների թեկնածու` ամենաերիտասարդներից մեկը Խ. Միությունում: 1990-92 թթ. դասավանդել է ԵՊՀ-ում, 1992 թ. աշխատանքի մեկնել է Մոսկվա` դոկտորանտուրա: 1995 թ. աշխատանքը պաշտպանած նրա դոկտորական թեզը նվիրված է քաղաքների զարգացման ու տարածման օրինաչափություններին` Հայաստանի, Վրաստանի, Էստոնիայի ու Ռուսաստանի կենտրոնական շրջանների օրինակով: Անկուսակցական է:

Արմեն Վալեսյանը մամուլում ու մամուլի հետ աշխատելու որոշակի փորձ ունի, նրա հոդվածները տպագրվել են ոչ միայն հայաստանյան մամուլում, այլեւ «Մոսկովսկիե նովոստի» ու «Սեգոդնյա» մոսկովյան թերթերում, մի շարք մասնագիտացված հանդեսներում: Նախկին Խ. Միության բնապահպանական հիմնահարցերին էր նվիրված ԱՄՆ-ում լույս տեսած գիտական ժողովածուն, որի Հայաստանի բաժինը ներկայացրել է Արմեն Վալեսյանը: Նա մասնակիցն է Ռոքֆելլերի հիմնադրամի տնտեսական բաժնի ֆինանսավորած «Լիդերներ շրջակա միջավայրի զարգացման բնագավառում» ծրագրի, որի կազմակերպիչներն ընտրում են ԽՍՀՄ տարածքում իրենց ոլորտում ինչ-որ բանի հասած 15 երիտասարդ մասնագետների եւ ընդգրկում դրանց երկամյա դասընթացներում: Բացի այդ, Ա. Վալեսյանը համագործակցում է «Մերկատոր» վերլուծական հայտնի խմբի հետ, որը գլխավորում է ՌԴ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի տեղեկատվական կենտրոնի ղեկավար Դմիտրի Օրեշկինը:

Որո՞նք են մամուլի ծառայության նոր ղեկավարի առաջնահերթ նպատակները: Պատասխանելով մեր այս հարցին, Ա. Վալեսյանը նշեց, որ նախ մտադիր է առավելագույնս լուսաբանել ԿԲ գործունեությունը: Անհրաժեշտ է, ասում է նա, ծանոթանալով ֆինանսական, ընդհանրապես, տնտեսագիտական տեղեկատվությանը, այն հասցնել ԿԲ-ի ղեկավարությանը: Մտադրություն կա վերականգնել մամուլի ասուլիսներ ու ճեպազրույցներ պարբերաբար անցկացնելու երբեմնի ավանդույթը: Ես տրամադրված եմ համագործակցության ու փոխըմբռնողության զանգվածային լրատվության բոլոր միջոցների հետ, ասում է Ա. Վալեսյանը: Մեր այն հարցին, թե արդյոք նրան չի՞ կաշկանդի իր ավագ եղբոր` Ռուբեն Վալեսյանի գործունեությունը Հայաստանի ԿԲ նախագահի տեղակալի պաշտոնում, Ա. Վալեսյանը պատասխանեց, որ հրավիրվել է հենց մամուլից ԿԲ նախագահի կողմից, եւ երկու եղբայրների աշխատանքի ոլորտները բոլորովին տարբեր են:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԵՒՈՆՅԱՆ

Ի՞նչ է տալիս բուհը ուսանողին

Դժվար է ասել, թե անցյալ ուսումնական տարում բուհեր «ներմուծած» եռաստիճան կրթական համակարգը ինչ կտա այսօրվա առաջին կուրսեցուն եւ ինչպիսի մասնագետներ կպատրաստի: Գուցե ավելի լավ է անդրադառնալ այն բանին, թե վերջին տարիներին ինչ է տվել բուհը ուսանողին եւ հատկապես ինչ չի տվել:

Չնայած ամիսների հարկադիր պարապուրդից անմասն չմնաց նաեւ բուհը, ժամանակի ընթացքում խախտվեց դասերի նորմալ ռիթմն ու տեմպը, ինչն էլ նպաստեց ուսանողի առանց այն էլ ուսման նկատմամբ էն գլխից ցուցաբերվող անտարբերությանը:

Պատահական չէ, որ այսօր ուսանողության մի ստվար մասի համար բուհը պարզապես ժամանցի ու հանդիպումների վայր է, որ ուսումնառության մասին մի թեթեւ ակնարկն անգամ կարող է իրեն խեղճություն թվալ: Քչերին են ուսանողների դասերը կապում, նախընտրած մասնագիտության մասին սկսում են փոխվել բուհ ուղղվելուց կարծ ժամանակ անց: Կարելի է ասել, որ ուսանողության տարիները կորել փոխվում են դատարկ ձեւով թերաց ու վերացական դասախոսություններ: Այն փաստը, որ ուսանողներից շատերը դեռեւս երկրորդ-երրորդ կուրսից սկսում են անգամ աշխատանք որոնել, [illegible] ու բացատրում է հետաքրքրության պակասը: [illegible]

ծի միջեւ վիրխարի անջրպետ կա, դժվար չէ համոզվել: Բուհում ուսանելու տարիներին ուսանողն ավելի շատ դատապարտված է իր մասնագիտությունը մեծ չսիրել, ավելորդ առարկաներ կատարելու եւ լրացուցիչ բաներ սովորելու ու մոռանալու անշնորհակալ գործողությունները: Այդպես նա այս կամ այն առարկայից ստացած ստանալու համար ստիպված է գրել (այսինքն` արտագրել) ռեֆերատներ, սերտել միեւնույն թեմային վերաբերող տարբեր գիտնականների գործերը: Այսպիսից հետո դժվար չէ կռահել, թե ինչքա է ուսանողը կորցնում գիտության նկատմամբ հետաքրքրությունը: Նա պարզապես կարող է կենդանի շփման գիտական-արդյունքների հետ ակտիվ բանավեճերի ու զրույցների, մինչդեռ այդ նույն գիտությունը նրան «հրամցնում» են խառնված, ստերեոտիպային բեկորով եւ տասնամյակների փոշով ծածկված, թղթախմայությամբ ու բառացիորեն մաշված գրքերով:

Անհրաժեշտ լինելու համար ասենք նաեւ, որ այդ կենդանի շփումը երբեմն բացակայում է ուսանողների դասախոսության պատճառով:

Դասախոսությունը, որն առհասարակ էլ ուսանողի հետ երկխոսություն չի ենթադրում, կարծում եմ, արդեն սպառել է իրեն: Այն հանգիստ թե հետաքրքիր ուսանողին հատկապես այն դեպքում, երբ տվյալ առարկան հեշտ ռանդր է դասագրքի եւ ճշգրտորեն համաձայն դասագրքով կամ օժանդակ գրականությամբ:

Բուհական կրթության, ըստ իս, շատ է ամենամասնական միայն դասախոսությունների ու սեմինարների, [illegible]

ռող լայն աշխարհայացք ու բազմակողմանի գիտելիքներ ունեցող մասնագետների պատրաստել:

Հարցրեք գանկացած ուսանողի` տարվա ընթացքում քանի՞ անգամ են հանդիպումներ ունեցել, ասենք, ամնվանի գրողների, արվեստագետների, հասարակական-քաղաքական գործիչների հետ: Շատ քիչ: Այս առումով գուցե արժե հիշատակել համալսարանի դասախոսության ֆակուլտետը, որ քաղաքական գործիչների հետ հանդիպելու, կարծիքներ փոխանակելու, բանավիճելու ակիրներ հաճախ են լինում եւ որոնք շատ են օգնում ապագա դասախոսական-քաղաքագետներին:

Ուսումնառության ընթացքում աշխատելն, անշուշտ, ինչ բան չի տալիս ուսանողին, բայց հազիվ թե այն լավագույն տարբերակ համարվի: Անժխտելի է, որ աշխատանքային գործունեության ընթացքում ուսանողը ձեռք է բերում որոշակի փորձ եւ դառնում ինքն աշխատասիրել, բայց այս դեպքում էլ նրան պակասում են ծնողավորված աշխարհայացքն ու ընդհանուր [illegible]

[illegible]

Երբ բուհն իր համակարգը կառուցում էր ուսանողին այն ամենը ինչ ուղղված չի տալիս [illegible]

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՏԱՆՅԱՆ
ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի բաժնի ուսանող

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

ԶԱՄԱՅՆՔՆԵՐ

«Տեղահանություն» օպերացիան կամ ղրիմահայության ընդհատված պատմությունը

Ստալինյան բռնատիրության, ազգերի ճակատագրերը [illegible] եւ յուրօրինակ ձեւավորելու դաժան, ամենասեւ եւ մռայլ էջերից մեկը 1941-1945 թ.թ. պատերազմի տարիներին ամենատարբեր պատճառաբանություններով տասնյակ ազգերի տեղահանությունն էր իրենց հարազատ բնակավայրերից եւ աքսորը Սիբիր:

Նման ճակատագրի արժանացան Ղրիմի թերակղզում բնակվող գերմանացիները, թաթարները, բուլղարները, հույները եւ հայերը:

Ելնելով պատերազմական գործողությունների ստեղծած պայմաններից, բռնկումի անվտանգությունը ապահովելու նախազգուշական միջոցների պատրվակով, 1941 թվականի օգոստոսի 15-ին տեղահանվեցին գերմանացիները, 1944 թ. մայիսի 18-ին գերմանացիների հետ սերտորեն համագործակցելու համար, տեղահանվեցին թաթարները, իսկ 1944 թ. հունիսի 24-ին սկսվեց բուլղարների, հույների, հայերի տեղահանությունը:

Ընդհանուր առմամբ 1941-1945 թթ. թերակղզուց տեղահանվեց շուրջ 300.000 մարդ, որոնցից 12.000 հայեր (1939 թ. մարդահամարի տվյալներով Ղրիմում բնակվում էր 12.963 հայ): Մասնագետների կարծիքով նրանցից շուրջ 200.000 մահացան ճանապարհներին եւ աքսորավայրերում:

Թաթարների տեղահանությունից հետո, 1944-ի մայիսին անմիջապես անցկացվում է բուլղարների, հույների, հայերի անձնագրային ռեժիմի (ծանոթ է, չէ՞) ստուգում եւ հաշվառում, որտեղ առանձնակի ընդգծվում էր ազգային պատկանելությունը: Եվ արդեն 1944 թ. մայիսի 29-ին Բերիան զեկուցում է Ստալինին բուլղարացիների, հույների եւ հայերի մեջ բնակավայրի պլանը, տեղաբաշխությունը թերակղզում ըստ բնակավայրերի եւ ազգային նկարագրի:

«...Հայերը բնակվում են թերակղզու տարբեր շրջաններում...: Գերմանացիների կողմից կազմակերպված հայկական կոմիտեն ակտիվորեն համագործակցել է գերմանացիների հետ եւ կատարել հակասովետական մեծ աշխատանք»:

Այնուհետեւ թվարկելով բուլղարների, հույների եւ հայերի առանձնահատուկ բոլոր «հանցանքները» եւ երկրի եւ պետության հանդեպ, եզրակացնելով առաջարկում է. «...Ներքին գործերի ժողկոմատը նպատակահարմար է գտնում տեղահանելու Ղրիմի տերիտորիայից բոլոր բուլղարներին, հույներին եւ հայերին»: Եվ անմիջապես, 1944 թ. հունիսի 2-ին Ստալինը ստորագրում է պաշտպանության պետական կոմիտեի «Ղրիմից գերմանական կամակատարներ՝ բուլղարների, հույների, հայերի տեղահանման մասին» թիվ 5984 որոշումը, որտեղ նշվում է. «Պարտավորեցնել ՍՍՀՄ-ների ներքին գործերի ժողկոմատին (ընկ. Լ. Բերիա) Ղրիմի Ինքնավար Հանրապետությունից տեղահանել գերմանացիների կամակատար 37.000 հազ. բուլղարների, հույների եւ հայերի...»: Այդ ժամանակ արդեն փորձարկված պատժիչ պետական մեքենան գործում էր անխափան եւ կատարյալ: 1944 թ. հունիսի 24-ին մի քանի ժամում «փայլուն» կերպով իրականացվեց շուրջ 12000 հայերի եւ մյուսների տեղահանությունը: Եթե տեղահանված մյուս ազգերին տրամադրում էին համատեղ բնակություն, ապա հայերին ընդհակառակը, ախորեցին երկրի տարբեր վայրեր՝ Պերմի, Սվերդլովսկի, Կեմերովոյի մարզեր, Բաշկիրիա, Ղազախստան:

1944 թ. հունիսի 24-ից բռնեղիկյան կամայականության հետեւանքով ընդհատվեց հայության, հայ սփյուռքի հինավուրց հատվածներից մեկի՝ Ղրիմի գաղթօջախի բնականոն կյանքը եւ զարգացումը: Հազարավոր ղրիմահայեր իրենց մահկանացուն կնքեցին աքսորավայրի ճանապարհին եւ անմարդկային պայմաններում

գտնվող բնակավայրերում:

Ընդհատվեց մի գաղթօջախի կյանք, որի պատմությունը գնում է դարերի խորքը, որը իր հոկայական ներդրումն էր ունեցել Ղրիմի թերակղզու տնտեսության, առեւտրի, ճարտարապետության, գիտության, կրթության, մշակույթի եւ այլ բնագավառներում: Ղրիմահայությունը իր մեծ ավանդն ունի ընդհանրապես հայ հոգեւոր-մշակութային զարգացման գործում: Հայաստանից հետո, հայության ոչ մի բնակավայրում չկան մշակույթի հոգեւոր եւ նյութական այնքան արժեքներ, որքան Ղրիմում: Իսկ Հին Ղրիմի XIII դարում կառուցված Սուրբ Խաչ վանքի համալիրը մասնագետները դասում են մշակույթի համաշխարհային կոթողների շարքը: Միջնադարում ղրիմահայության ունեցած մեծ նշանակության շնորհիվ է, որ XV-XVI դարի իտալական աղբյուրները թերակղզու հարավարեւելյան հատվածը անվանում էին «Ծովային Հայաստան»:

Թերակղզուց տեղահանված ազգերի մեջ թերեւս ամենաանտրամաբանականը եւ այդ թեման ուսումնասիրողների շրջանում տարակուսանք առաջացնողը հայերի տեղահանությունն էր: Այն ամենեւին թելադրված չէր պատերազմական անհրաժեշտությամբ: Ուսումնասիրողները նույնիսկ գտնում են, որ հայերի հարցը վճռվել է վերջին պահին, քանի որ որոշման մեջ ազգերը թվարկված չեն այբբենական կարգով եւ հայերը գրված են վերջում: Ինչեւէ: Ֆաշիզմի ջախջախման գործում իր վիթխարի ներդրումն ունեցան խորհրդային Հայաստանն ու հայ ժողովուրդը, սփյուռքահայությունը ֆաշիզմի դեմ կռվում էր բոլոր ճակատներում, Կարմիր բանակին օգնարկում իր միջոցներով ստեղծված տանկային զորասյուներ, Թամանյան դիվիզիան հերոսական մարտեր էր մղում Կերչի եւ Ղրիմի ազատագրման համար:

Ֆաշիզմի դեմ հերոսաբար կռվում էին հենց ղրիմահայերը, որոնք ի տարբերություն մյուս ազգերի զորակոչվում էին Կարմիր բանակ, իսկ թերակղզում ընդգրկվելով պարտիզանական ջոկատներում, մասնակցում էին բոլոր գործողություններին, ցուցաբերելով անձնուրացության, հերոսության օրինակներ: Փոխգնդապետ Արտեմ Կյուրեղյանի մշակած ականազերծման ծրագրի շնորհիվ փրկվեց Սիմֆերոպոլ քաղաքը, հեշախույզ Գ. Սայդերուովի քաջության ու հնարամտության շնորհիվ փրկվեցին Այվազովսկու տուն-թանգարանի արժեքները եւ այլն: Անուշ Այվազյանի 5 որդիներից 4-ը զոհվեցին, իսկ ողջ մնացած միակ որդին վերադարձավ ոչ թե հայրենի Ղրիմ, այլ որպես «հատուկ տեղահանված» «ուղեւորվեց» Սոլիկամսկ:

Սակայն պատմության անիվը նորից ղրիմահայությանը հնարավորություն ընձեռեց վերադառնալ իր արմատներին եւ տեր կանգնել նախնիների դարերով ստեղծած նյութական, հոգեւոր մշակութային արժեքներին, բարոյական վիթխարի ժառանգությանը: Համազգային զարթոնքից զերծ չմնաց նաեւ ղրիմահայությունը եւ յոթ տարի առաջ Անուշավան Դանիելյանի գլխավորությամբ հիմնեց Ղրիմի «Լույս» ընկերությունը, որն անմիջապես ծնունդ առավ ղրիմահայության առջեւ ծառացած բազմաթիվ խնդիրների լուծմանը, որոնց յուրատեսակ ամփոփումը եւ նոր ծրագրերի նախաձեռնումը դարձավ վերջերս կայացած ղրիմահայության կոնֆերանսը: Այն առանձնահատուկ էր մի շարք հանգամանքներով: Նախ կազմակերպական առումով: Նախկին Խորհրդային Միության հայ համայնքներից առաջինն էր, որ նախաձեռնեց եւ համագումարում ընտրեց ղրիմահայության Ազգային խորհուրդ, որի անդամները դարձան Հանրապետության 17 բնակավայրերի ընկերության լիազոր ներկայացուցիչներ: Ըստ էության դա հիրավի ներկայացուցչական մարմին է, որ ընդունված նոր կանոնադրությամբ լիարժեքորեն իրավասու է ներկայացնել ղրիմահայությանը: Նկատի ունենալով, որ ղրիմահայության նախագահ Անուշավան Դանիելյանը ներկայումս Ղրիմի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահի տեղակալ է եւ ծանրաբեռնված է քաղաքական, պետական աշխատանքներով, կոնֆերանսը նրան ընտրեց Ազգային խորհրդի պատվավոր նախագահ: Ազգային խորհրդի նախագահ ընտրվեց Վարդան Սարգսյանը, որը նախորդ բոլոր տարիներին եղել է համայնքի նախագահի տեղակալ:

Անուշավան Դանիելյան (ամբիոնի մոտ) եւ Վարդան Սարգսյան

Վերջին մի քանի տարիների հետեւողական աշխատանքների շնորհիվ այսօր ղրիմահայությունը ստեղծել է հայապահպանության կարեւոր համակարգ: Արդեն երկրորդ տարին է գործում հայկական հեռուստաժամը՝ շաբաթական 2 անգամ, ռադիոժամը՝ շաբաթական 5 անգամ: Հրատարակվում է «Մասյաց Աղավնի» շաբաթաթերթը, հայերեն եւ ռուսերեն 4 խմբերում գործում են կիրակնօրյա դպրոցներ:

Յալթայում, Թեոդոսիայում եւ Եվպատորիայում գործում են եկեղեցիներ: Արդեն ավարտին է մոտենում Հին Ղրիմի Սուրբ Խաչ վանքի վերականգնումը, ընթացքի մեջ են նաեւ մյուս եկեղեցիների, մշակութային այլ արժեքների վերականգնման աշխատանքները: Տեղահանվածների վերադարձի համար հատկացված բնակավայրերում ընթանում են շինարարական աշխատանքներ: Կոնֆերանսը ամփոփելով վերջին յոթ տարվա աշխատանքները, նախանշեց նաեւ առաջիկա անելիքները, ծրագրերը եւ խնդիրները:

Մասնավորապես համայնքը պատրաստվում է մեծ շուքով 1997 թ. նշել Այվազովսկու եղբայրների ծննդյան 180 եւ 185-ամյակները, դրանք դարձնելով հիրավի համահայկական միջոցառում:

ՅՈՒՐԻ ՍԻՄՈՆՅԱՆ,
Սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտեի նախագահի տեղակալ
Սիմֆերոպոլ-Երեւան

ՍՆՎՐԱԳԱՐԳ

Անհրաժեշտ է ձերբազատվել կարծրացած մտածելակերպից

Խորհուրդ է տալիս ամերիկահայ գործարար Կառլ Սողոյանը

Ոգեւորված իր իսկ ուսումնասիրության մասին «Ազգի» էջերում եղած հրապարակումից, ամերիկահայ հայտնի գործարար Կառլ (Գալուստ) Սողոյանը նախաձեռնել հաստատակամությամբ հետեւելով խոշոր մագնատ Հենրի Ֆորդի «ավարտին հասցրու սկսած գործդ» խորհրդին, որը նա տվել է երիտասարդ մի ինժեների, երբ վերջինս դիմել է նրան «ինչ անեմ, որ հաջողության հասնեմ» հարցով, խմբագրությունն է հասցեագրել մի նամակ-զեկույց, որով կոչ է անում ձերբազատվել անցյալի կարծրացած կաղապարներից ու խառնված մտածելակերպից, եւ բանալով «դռները» բաց անել խաղաղության ու բարգավաճման հրաշալի հնարավորությունների լի մի ճանապարհի, որը միայն օգուտ կարող է բերել կովկասյան տարածաշրջանի երեք նորանկախ պետություններին:

Մեր առաջարկած ծրագիրը (տես «Ազգ» 109), գրում է նա, չոքաց է սոսկ ինքնարկման մակարդակին մնա: Խոսքից գործի անցնելով, այն անհրաժեշտ է կյանքի կոչել: Ճիշտ է, խորհրդածում է նա, անհատական կամ խմբական շահերից ելնելով, դիվանագիտական եւ քաղաքական շրջանակներում փորձեր կարվեն արգելք հանդիսանալ ծրագրի իրականացմանը, բայց միաժամանակ հույս է հայտնում, որ ի վերջո առողջ դատողությունն ու անաչառ վերաբերմունքը կհաղթանակեն եւ կգտնեն հին կաղապարները: Անվստահության ու նախապաշարմունքների վերացման գործում նա մեծ դեր է հատկացնում մամուլին, որն իր հանգամանքով կարող է եւ պարտավոր է ձեւավորել նոր ժամանակներին պատշաճ նոր մտածողություն:

Նախկին դիվանագիտության «բաժանիր, որ տիրես» կարգախոսը այժմ էլ մեծ հաջողությամբ գործում է, գրում է նա, ավելի շատ վնաս եւ ավերածություն պարգեւելով տարածաշրջանի երկրներին: Փոքր ժողովուրդները պետք է կառչեն ձեռք ձեռքի տալով, իրենց ջանքերը միացնելով առաջնորդվել նոր դիվանագիտական փիլիսոփայությամբ, որը կարող է միայն նշանակալի առաջընթաց ապահովել նրանց: Լճացումը, մեկուսացումը արհամարհանք կարող են ծնել, իսկ համագործակցությունը՝ միայն բարիք ու բարօրություն: Առանձին վերցրած կովկասյան պետությունների դիվանագիտական ձեռքբերումներն ու հաջողությունները, ըստ Սողոյանի, պարզապես ժամանակավոր բնույթ կարող են կրել, բայց երբ խոսք Կովկասի ամբողջությամբ պետք է դառնա նավթարդյունաբերության, զբոսաշրջության եւ այլ բնագավառների զարգացած միջազգային կենտրոն, ապա իր առաջարկած Thunderbolt AGA project-ի (Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի համար նախատեսված ռոտացիոն ծրագիրը) գործարկումը անհրաժեշտություն է: Այլապես Կովկասին լավագույն դեպքում սպասում է պատմության կրկնությունը, առանց որեւէ առաջընթացի, նախազգուշացնում է հայազգի գործարարը: Մեկը լ առաջնորդվել այն թյուր կարծիքով, թե Կովկասի երեք երկրները չեն համագործակցի միմյանց հետ՝ նախկին Խորհրդային Միության փլուզումից հետո: Եւ թե կառավարությունները կարող են հեռատես լինել եւ համամարդկային արժեքները վեր դասել նեղ ազգային արժեքներից, ապա անհրաժեշտ կովկասը կդառնա այն «ոսկեբեր աղբյուրը», որը լիովին կկարողանա բավարարել ոչ միայն տարածաշրջանի 17 միլիոն բնակչությանը, այլ նաեւ 1000 մղոն շառավղով ապրող շուրջ 500 միլիոն մարդկանց պահանջները:

Առաջին հերթին, առաջարկում է Սողոյանը, անհրաժեշտ է կազմակերպել բոլոր շահագրգիռ երկրների ընդգրկող լայնածավալ մի ֆինանսական, որը բոլորի առաջ կբացահայտի ծրագրի առավելությունները: Այդ առթիվ նա պատրաստ է երեք նախապատրաստած Կովկասի երեք նորանկախ պետությունների ղեկավարներին:

Նամակները խաղաղասիրական բնույթի են եւ պատշաճ հարգանքով ու արժանապատվությամբ են ուղղված յուրաքանչյուր երկրի ու ժողովրդի առանձնահատկություններին: Դրանցում հատկապես փորձ է արված նշելու, որ ծրագրի իրագործման առավելությունների համեմատությամբ չափազանց չնչին են, եւ հիմնական նպատակը խաղաղության հաստատումն ու ժողովուրդների բարգավաճումն է:

Զորս տարվա համառ աշխատանքի եւ լուրջ ուսումնասիրության արդյունք հանդիսացող AGA ծրագիրը, ինչպես նախորոք ստեղծվել են, նախատեսում է ստեղծել Սեւ ծովից Կասպից ծով ձգվող արդյունաբերական մի հզոր բազա: Հենվելով ավելի լայն հնարավորություններով օժտված մի տարածք, Հանովերի բանկի արդյունաբերողների քաղաքական ծրագրի նմանությամբ մի համակարգ, Մոնտե Կառլոյին մրցակից զբոսաշրջիկության մի կենտրոն, եւ վերջին շրջանում ճգնաժամ ապրող Բեյրութի ֆինանսական բարոյին փոխարինող մի կառույց: Այս բոլորի իրագործման համար ծրագրի հեղինակը պատրաստ է տասնհինգ ֆինանսական աշխարհի ուշադրությունը գրավելու, տարածաշրջանի ողջ կայուն ներդրումների եւ խոստումնալի արդյունքների կենտրոն աշխարհին ներկայացնելու պատրաստակամություններ:

Մեր կողմից ավելացնենք, որ «Ազգի» հունիսի 14-ի համարում Կառլ Սողոյանի ներկայացրած AGA ծրագրին արդեն արձագանքել է մասնագիտական 2 արձագանքի, որոնք կտեսնեն առաջիկա շաբաթվա մեր համարներում:

ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԵՆՔ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ՀՀ բնապահպանության եւ ընդերքի նախարարությունը Համաշխարհային բանկից ՀՀ շրջակա միջավայրի պահպանության ազգային ծրագրի մշակման համար ստացել է օգնություն:

Ծրագրի իրականացման գրասենյակին անհրաժեշտ են.

- անհատական համակարգիչներ 3 հատ
- համակարգչային տպագրական սարք 2 հատ
- ֆաքս 1 հատ
- պատճենահանող սարք 1 հատ
- համակարգչային ծրագրեր
- հեռախոս 1 հատ
- «ՎԱԶ 2109» մակնիշի ավտոմեքենա 1 հատ

Բոլոր ցանկացողներին հրավիրում ենք մասնակցելու սակարկություններին: Դիմել ծրագրի իրականացման գրասենյակ մինչեւ սույն թվականի հուլիսի 5-ը:

ՄԵՐ ՀԱՍՑԵՆ Է. ԵՐԵՎԱՆ, ՄՈՍԿՈՎՅԱՆ Փ. 35, ՍԵՆՅԱԿ 10
ՀԵՌ՝ 53 36 29, ՖԱՔՍ՝ 151840

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագահական ընտրությունների առաջին փուլը թե՛ ձեւով եւ թե՛ բնույթով հիմնականում ժողովրդավարական էր: Այն հագեցած էր առողջ մրցակցությամբ, մեծաֆոնային դաշտում լիցքավորված խոսքային մարտերով, որոնք հաճախ հիշեցնում էին Ժակ Պրեվերի խոսքերը «Ամեն մեկին իր կրկեսը»: Բավականին բազում բեկնածուական ծրագրերի ու կարգախոսների, ռուսաստանցի ընտրողների շուրջ 70 տոկոսը, ի վերջո, արտահայտեց իր քաղաքական կամքը, վան դասձեռներով այդ ակնկալումները չարդարացան: Ելցինի եւ Զյուգանովի թիմերին քաղաքական խորհրդականներին չհաջողվեց հասցնել ասենք «երրորդ ուժի» Լեբեդի, Յավլինսկու, Ժիրինովսկու մասնակցությունները, կողմնորոշումների ուղղվածությունն ու բնույթը: Չէ՞ որ նրանք կազմում էին ընտրություններին մասնակցած ընտրողների շուրջ 25 տոկոսը:

Անհերքելի բացթողումներ թույլ տվեցին ընտրախմբերի, նրանց հետ տարվող կոնկրետ աշխատանքների ոսկան քաղաքությունն առանձնապես հասցեագրված էր գյուղի, փոքր եւ միջին քաղաքների բնակչությանը: Դա պատահական ընտրություն չէր: Սոցիալական դժգոհությունների էպիկենտրոնը Ռուսաստանի գյուղն է, փոքր ու միջին քաղաքներն են: Նրանց բնակիչները բեկումնային ժամանակի սորությամբ զգում են իրենց հասարակական ավելորդությունը, որեւէ բան անձնական կյանքում փոխելու ճիգերի անանկությունը, անվստահությամբ են վերաբերվում իշխանությունների քա- մի թե խոսվածքի է հայտնի այլախոհ, ճանաչված փիլիսոփա եւ տրամաբան Զինովեւը, երբ ասում է, որ «հանգիստ թողեք համայնավար բարը»:

Ընտրությունների առաջին փուլը ցույց տվեց, որ հանձին միկրոմնայի մրցակցությունը ենթադրվում է քաղաքական պատեհապաշտությամբ, ընտրողների ծնկատեղությամբ ու փայլեցումներով: Ռուսաստանի գործերից մեկը նկատել է. «Մեր քաղաքականացված կյանքն այս օրերին հիշեցնում է արյունոտ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

«Ամեն մեկին իր կրկեսը»

Ռուսաստանում դեռեւս չեն յուրացրել ընտրապայքարի նրբությունները

կատարեց իր քաղաքական ընտրությունը:

Առաջին փուլը ցույց տվեց, որ բազմակուսակցականությունն ի դեմս հակադիր ուժեր ներկայացնող թեկնածուների, աստիճանաբար ձեւ է բերում իր սոցիալական հենարանն ու գաղափարաքաղաքական դիմագիծը: Թեկնածուներին հաջողվեց դարձնել իրենց էլեկտորատների հոգսերն ու մտավախությունները, ինչ-որ չափով մրցակիցների ուժեղ ու թույլ կողմերը, դրանց հիման վրա կառուցել իրենց ընթացիկ մարտավարությունը:

Չեմպիոնների հետ ի հայտ եկան լուրջ բացթողումներ, թերություններ եւ չարդարացված սպասումներ: Օրինակ, սոցիոլոգները կանխատեսում էին, որ ընտրությունների առաջին փուլին կմասնակցի ընտրական իրավունքով օժտված ռուսաստանցիների 80 տոկոսը: Նրանք ենթադրում էին, որ ընտրական ակտիվությամբ աչքի կընկնի Մոսկվայի, Պետերբուրգի, առհասարակ, խոշոր քաղաքների բնակչությունը: Զանգ- մերողների ընտրության հարցում: Գրեթե բոլոր թեկնածուները դիմում էին բոլոր ընտրողներին եւ նրանցից յուրաքանչյուրին, առանց որեւէ սոցիոլոգիական տարբերակման:

Մասնագիտական լեզվով ասած, անտեսվեց հաջողության հասնելու քաղաքական ռազմավարության դասական պահանջը՝ միշտ պետք է կատարել հստակ եւ, ասենք, դերային, կոչ ընտրությունն սոցիալական խմբերի միջեւ: Հնարավոր չէ բոլոր ընտրողներին հավասարապես գոհ թողնել կոչերով ու կարգախոսներով, ինչպես դա անում էր, օրինակ, Ժիրինովսկին: Ամեն մի կարգախոս պետք է ունենա իր ճշգրիտ սոցիալական հասցեն, արտացոլի այս կամ այն թեկնածուի դրսեւորվող ընտրողի կարիքները: Այդ բացթողումները բանկ ծախսեցին, առաջին հերթին, Ելցինի վրա: Սամարայի, Տյումենի, Լիպեցկի, Բելգորոդի եւ այլ նահանգներում ձայների մեծամասնությունը ստացավ նրա հիմնական մրցակիցը՝ համայնավարների լիդեր Զյուգանովը: Վերջինիս նախընտրական քաղաքականությունը:

Ընտրությունների առաջին փուլը ցույց տվեց, որ առկա նյութական միջոցները անարդյունավետ օգտագործվեցին: Ելցինի թիմը քաղաքական գովազդի հիմնական միջոցը, այսպես կոչված ծանր հրետանին, դարձնելով անհաշիվ մեծածախս ընտրաշոուները, հեռուստամրագրերը իրենց միօրինակ հանկերգով, ի վերջո, հոգեբանական հոգնություն եւ անտարբերություն առաջացրեց ընտրողների մի մասի մեջ: Ռուսաստանի դաշնամենաական սոցիոլոգիայի կենտրոնի տնօրեն Բեստուժեւի խոսքերով «քաղաքական գերակշիռ վորությունը ոչ միայն չհասավ իր նպատակին, այլեւ առանձին դեպքերում, բացասական ազդեցություն թողեց ընտրողների դիրքորոշումների վրա: Դա հատկապես վերաբերում է հակահամայնավարական քարոզչությանը»: Իրավացի է քաղաքագետը, անհաջող հակահամայնավարական քարոզչությունը շոշափելի դիվիդենտներ չբերեց Ելցինին:

Ավելի շատ նրան վնասեց Եռե- բատրոն, որ բեմադրվում են Իոնեսկոյի թեմաներով գրված պիեսներ»: Ճշմարտության հատիկ կա այս խոսքերում:

Առաջին փուլը հավաստեց, որ ընտրապայքարը, ամեն ինչից զատ, նաեւ լուրջ բարոյական փորձություն է, որին ոչ բոլորը դիմացան: Գտնվում են մարդիկ, որ այստեղ ոչ մի բարոյական խնդիր չեն տեսնում: Ասում են, թե անխոհեմ է մեղադրել թեկնածուներին այն բանի համար, որ ձգտում են իշխանության: Դա նույնն է, երբ մարզիկին մեղադրեն բարձր նվաճումների հասնելու ձգտման մեջ: Սակայն իշխանության, քաղաքական հեղինակության բնական ձգտումը պետք է տարբերել մոլագարությունից, ինչպես ընդհանուր մրցակցությունը քաղաքական դավադրությունից: Վերաձեւակերպելով հայտնի ռուսական ասացվածքը կարելի է ասել՝ «Երբ ցանկանում ես քաղաքական աչքին ճանաչել, դարձրու նրան նախագահական ընտրության թեկնածու»:

ՄԱՌՈՒԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԱՄՆ

Բոբ Դոուլն էլ է Բորիս Ելցինի կողմնակիցը

Ռոբերտ Դոուլը հույս ունի, որ Բորիս Ելցինը կհաղթի Ռուսաստանի նախագահական ընտրությունների երկրորդ փուլում: Ելույթ ունենալով Ֆիլադելֆիայում, Դոուլը հայտարարեց սակայն, որ պատրանքներ չունի Ռուսաստանի ապագայի հանդեպ, եւ որ այդ երկրի ուղին դեպի լիակատար տնտեսական ու քաղաքական ազատություն կլինի երկար, դժվարին եւ անկանխատեսելի: Դոուլն արտահայտվեց Չեխիային, Լեհաստանին եւ Հունգարիային մինչեւ 98 թվականը ՆԱՏՕ ընդունելու օգտին: Նրա խոսքերով, Ռուսաստանին պետք է հասկացնել, որ նա ՆԱՏՕ-ի ծրագրերին արգելք դնելու իրավունք չունի:

Քլինթոնի հետ կապված եւս մեկ սկանդալ

Դեռ չի ավարտվել նախագահ Քլինթոնի եւ իր տիկնոջ հետ կապված Ուայթուոթերի խայտառակ գործի հետաքննությունը, բայց Սպիտակ տան վարչակազմի դեմ առաջ է քաշվել եւս մեկ, ոչ պակաս լուրջ մեղադրանք: Ինչպես պարզվել է, նախագահի վարչակազմի աշխատակից, զինվորական քննիչ Էնթոնի Մարկեսան, որն Սպիտակ տանն աշխատել է 1993 թ. օգոստոսից մինչեւ 1994 թ. փետրվար, առանց որեւէ հիմքի հետաքննությունների դաշնային գրասենյակից պահանջել է հանրապետական կուսակցության 400 անդամների գաղտնի համակարգչային տվյալները: Նրանց մեջ են նախկին պետքարտուղար Ջեյմս Բեյքերը եւ Ռեյգանի օգնական Քենեթ Դուբերշտեյնը: ԱՄՆ-ի բողոքարկման դատարանը վավերագրերի չարաշահման գործի հետաքննությունը հանձնարարել է անկախ իրավաբան Քենեթ Սթարին, որն արդեն երկու տարի զբաղվում է Ուայթուոթերի աղմկալի պատմության հանգամանքների հետազոտմամբ:

«ԿՈՄՍՈՄՈԼՍԿԱՅԱ ՊՐԱՎԴԱ»

Քարոզչությունն էլ պետք է բարոյականության չափ ունենա

Դժվար չէ նկատել, որ նախագահական ընտրությունների թե առաջին, թե երկրորդ փուլերի ողջ նախընթաց ժամանակահատվածում Ռուսաստանի զանգվածային լրատվության ամենազդեցիկ միջոցը, հեռուստատեսությունը, իր բոլոր ծրագրերով լիովին դրված է ներկայիս նախագահի օգտին քարոզչության կազմակերպողների տրամադրության տակ: Գովազդային առանց այն էլ հոգնեցուցիչ, չափազանց շատ երբեմն ժամանակ խլող, պատեհ-անպատեհ այդ հաղորդումներն անվերջ ընդմիջող եւ դրանով իսկ հեռուստադիտողի ակամա զայրույթը հարուցող տեսահոլովակներին ավելացել են նորերը՝ «Քվեարկիր, այլապես կպարտվես», «Միասին կհաղթենք», «Քվեարկեք Ելցինի օգտին», «Ելցինը մեր նախագահն է», «Սիրում եմ, հավատում», «Քվեարկիր եւ կհաղթես» եւ այլն, եւ այլն:

Հեռուստատեսային գովազդի մասնագետ չեմ, իհարկե, սակայն գոնե որպես հեռուստադիտող չեմ կարող չարձանագրել, որ այդ ամենը չափազանց ցածրաճաշակ է, հաճախ գռեհիկ, անհամոզիչ, երբեմն նույնիսկ ծիծաղելի, իր ամբողջության մեջ, կարծես թե ակամա, սպասվածին հակառակ հոգեբանական անդրադարձ է առաջացնում: Ամեն ինչի գերհագեցումը, ի վերջո, անընդունելի է: Անգամ եթե մեղր լինի:

Ինչ այսօր անում է ռուսական հեռուստատեսությունը, կարծում եմ, բացասական օրինակ է, որը ուսանելի է գոնե մի տեսակետից. այն առավելապես ցույց է տալիս, թե ինչպես... չպետք է կազմակերպել նախընտրական քարոզչությունը: Պարզապես չի կարելի այդ ձեւով վարվել: Անգամ ամենապարզունակ հեռուստադիտողը, եթե ազատամիտ մարդ է, չի կարող չնկատել, թե քարոզչական առատության մեջ ինչ անհավասար փի- ճակի մեջ են դրված նախագահության երկու թեկնածուները: Անհավասարական պայմանները դրսեւորվում է նրանց համար հեռուստաեթերից օգտվելու եթե ոչ հավասար հնարավորությունների, ապա գոնե դրա պատրանքի ստեղծում:

Ռուս հեռուստադիտողն, անկասկած, երեկվա խորհրդային քաղաքացին չէ: Նա այլեւս կուրորեն չի հավատում եւ արդեն, բարեբախտաբար, պարտադրված չէ հավատալու այն ամենին, ինչ հրամցնում են պետական պաշտոնական քարոզչության միջոցները: Ավելին, իմ տպավորությամբ, ձեւավորվել է հակառակ հոգեբանությունը՝ տասնյակ միլիոնավոր մարդիկ համոզված են, որ այն, ինչ ասում է պետական մեկնաբանը, սուտ է, ճշմարիտ չէ կամ առնվազն արժանի չէ վստահության: Այս պարագայում Ելցինի օգտին այդքան մերկապարանոց, կոպիտ, այդքան ողողակի հեռուստաքարոզը, հնարավոր է, բումերանգի նման հարվածի հենց իրեն, ոչ թե ավելացնի, այլ խլի հնարավոր ձայները: Այսօր ամենահասարակ «ժամիկն» անգամ գիտե, որ հեռուստաեթերը չափազանց թանկարժեք հաճույք է (մեկ րոպեն 12-20 հազար դոլլար): Եւ այդ «ժամիկը» չի կարող ինքն իրեն հարց չտալ, թե ո՞վ է վճարում Ելցինի օգտին տարվող այդ ամբողջ քարոզչության փիլիսոփայի ծախսերը. արդյո՞ք ոչ պետական գանձարանը, որը շատ դեպքերում զլանում է աշխատողների նույն այդ «ժամիկի» չնչին աշխատավարձերի, թոշակների ու նպաստների վճարումը:

Սակայն բանը միայն գովազդը չէ: Ռուսական ողջ հեռուստատեսությունն այսօր հիշեցնում է հակակոմունիստական հաղորդումներով: Դրանցից շատ ֆիլմեր են փաստարկված, հիմնավորված, լավ-

րանին մատչելի: Նույնիսկ գեղարվեստական ֆիլմերը ընտրվում են ընդգծված հակակոմունիստական ուղղվածության ֆիլմադարաններից, եւ դրանց մեջ, ցավոք, քիչ են խոսված արվեստի արժեք ներկայացնող գործերը: Միտումն այնքան ցցուն է, կոմունիստներին ամեն կերպ վարկաբեկելու ջանքերը այնքան անթաքույց, որ ներկա նախընտրական մթնոլորտում կորցնում է իր իմաստը: Օրինակ, օրերս ցուցադրվեց երկսերիանոց մի ֆիլմ կոլտնտեսային կյանքի մասին: Ես այդ ժամանակներն շատ լավ եմ հիշում, բայց ֆիլմում իմ տեսած կյանքը իր ամբողջ բազմազանությամբ, հակասականությամբ, ողբերգականությամբ չկար: Ծիծաղելի է, բայց փաստ. ֆիլմի հեղինակները գյուղ էին նկարել, որտեղ... շուն չկար: Կար անխիղճ բրիգադիր, կոլխոզի անհոգի նախագահ, ինքնախնդիր դատախազ, իհարկե, նաեւ կլուբ [illegible], բայց չկար կազմակերպված գյուղական առօրյա: Ակնհայտ է, որ ֆիլմը նկարահանվել էր կինոստուդիայի պատերի ներսում, հաջող՝ դաշտ, լիարժեք չէր: Այսպիսի «ազնվականներով» ընտրողին կոմունիստների դեմ չես տրամադրի, մանավանդ չես բացատրի, թե որտե՞ղ են այսօրվա կոմունիստները պատասխանատու այդ ամենի համար եւ որտե՞ղ է խուսափել այն վտանգը, որ իշխանության գալու դեպքում նրանք կկրկնեն անցյալի զարհուրանքը:

Վերջապես, մի էական սխալի մասին եւս, որ, ըստ իս, թույլ է տրվում ռուսական քարոզչության մեջ: Կոմունիստներին դատապարտելու ջանքը շատ հաճախ հանգեցվում է խորհրդային շրջանի ողջ պատմության ժխտման, ամեն ինչին սեւ ակնոցներով դիտելու մոտեցման: Մի ժողովուրդ, որն իր միլիոնավոր զավակների, անհերքելիորեն տաղանդների, անգին-անհամար զոհերի հաշվին ստեղծել էր հզոր պետականություն, որը թեեւ էլ այն աշխարհում ընկալվում էր որպես չարիքի կայսրություն, եւ որից ոչ այնքան վաղուց սարսափում էր բազմաթիվ աշխարհը, չի կարող իր ողջ գոյքին արժանապատվությունն ոտնահարող վիրավորանք չհամարել այն պարզապես մոտեցումը, թե որ նրա 70-ամյա ողջ պատմությունը եղել է զուտ ճաշակի ու անօրենության մղձավանջ:

Ընթերցողը, անշուշտ, կարող է հարցնել, թե իմ ի՞նչ հոգսն է այս ամենը, ի՞նչ ինչ, թե ռուսները ճիշտ եւ ռուսական սխալ են կազմակերպում նախագահ Ելցինի նախընտրական քարոզչությունը ռուսական հեռուստատեսության արդյոք: Մի՞թե ես ուզում եմ մի փորձ եմ անում նրանց «խելք սովորեցնելու»:

Քավ լիցի, նման մտադրություն չունեմ, մանավանդ չեմ հավակնում շռայլված խորհուրդներ ու բժիշկ «անմիջապես» կերպարով: Եւ այս ամենը գրում եմ միայն մի բարի դիտավորությամբ. որպեսզի Հայաստանի հեռուստատեսությունը հետ մնա այսօրվա ռուսականին նմանվող քարոզչություններ կազմակերպելու գայթակղությունից: Չէ՞ որ մեզ էլ առաջիկայում նախագահական ընտրություններ են սպասում: Թող Աստված մեզ փրկի ռուսական հեռուստատեսությունից փոխառած «արտահանման դեղամիջոցներ» անելու ցանկությունից: Քարոզչությունն էլ պետք է բարոյականության չափ ունենա:

ԱՇՈՏ ՏԵՐ-ՂԵՎՈՆԴՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՄՇԱԿՈՅԹ

Ըստ էության, դահլիճի ներ միջավայրին համախմբված մի խանի ուսանողներին, համալսարանի պրոֆեսորադասախոսական կազմին (հասկանալի պատճառներով), լրագրողներին կարիք չկար ներկայացնել ով է գրող Հրանտ Մաթևոսյանը: Յուրա Խոջաստյանը հենց այդտեղից էլ սկսեց՝ «Դու նրա գրականված էր մարքսիզմ-լենինիզմի գրքի լուսանցքները զարդարել: Մենք գրականությունը դուրս բերեցինք այդ լուսանցքից: Իմ սերունդն անմոլ չեղավ: Այդ ժամանակներում արժեքներ ստեղծվեցին, բայց հույսս նոր սերնդի վրա է: Իմ հույսը են աղջիկ-տղան են, որ դեպի գրականություն են գալիս: Մենք նրանց համար գրողների միու-նախագահից էլ: Տեր Աստված, որ պաշտոնավարելն ինձ դուր չգա, փողկապը, մեքենան, ղղրմնելիների ֆենոմենը...

Ես փլուզումների առջև մենք վեհերոտ եղանք, մեր վերաբերմունքը մեր վերաբերմունք եղավ դեպի այս երկիրը: Սա հիմք է տալիս որոշ կարծիքների հայտարարել, թե հայ գրականությունը մեռնում

Հրանտ Մաթևոսյանը՝ Նոբելյանի...

Տեր Աստված, որ պաշտոնավարելը դուր չգա ու վերադառնա գրականություն

Երեկ Երևանի պետական համալսարանի փոքր դահլիճում հանդիպում էր կազմակերպվել ՀԳՄ նախագահ արձակագիր Հրանտ Մաթևոսյանի հետ. առիթը ժամանակակից գրողին Նոբելյան մրցանակի ներկայացնելն էր: Համալսարանի ռեկտոր Ռադիկ Մարտիրոսյանի ասելով, երեկվա հանդիպումը երկար գործընթացի սկիզբն է:

նությունը հրաշալի գիտեք», և առիթն օգտագործեց Մաթևոսյանի «համամողովրդական» կոչումը ներկայացնել: Դրվագներ պատմեց («Ի՞նչ է մտածում ԳՄ-ը, ի՞նչ է մտածում Հրանտ Մաթևոսյանը, հարցնում էին գայլացած գյուղացիները, երբ հանկարծ շրջանը հարկ էր պահանջում իրենց ջուր տալու համար»):

«Հրանտ Մաթևոսյանը ամենամեծ համախմբականություն ունեցող հոգևոր լուսատուն է լինելու», ընկերոջ մասին ասաց Տիգրան Մանսուրյանը: «Ըստ էության մեր հոգևոր առաջնորդն է», հաստատեց Լևոն Մկրտչյանը: Ու վերջ... ամբիոնին մոտեցավ Հրանտ Մաթևոսյանը: Գրավոր ուղարկված հարցերը շատ էին. գրականության հին ու նոր ընթացք, մշակույթի խաղախականությունը «ծեղելու», իր սերնդի ու նոր սերնդի ստեղծած արժեքների, սովետական բազմազգ գրականության, Գրողների միության վիճակի... Առաջ բերված հարցերը մի կողմ թողնենք՝ դրանց տրված պատասխանների ծաղկաքաղը ներկայացնելով:

Մեզ սովետական գրողներիս ստ-

րյան նախարարության հասցեն դեռ չի պահում: Դա է պատճառը, որ գնացի ԳՄ:

Շնորհակալ եմ Լևոն Տեր-Պետրոսյանին, որ ընդառաջեց մի բանի, որի հաջողությունն ինքը համոզված չէ: Աշխարհում գրողների միություններ չկան, իսկ ՀԳՄ-ի օգախը չմարելուն ինքն աջակցեց:

Գրականությունը կորցնում եմ, զրկում եմ էս միությունից էլ, էս

է: Ուզում եմ հարցնել՝ դու՞ ինչո՞ւ ես ողբավորվում դրա համար:

Էս մեր ամբողջ ընթացքը սերկական է առ Աստված: Էն մեկը չունենք, որ մեզ ոճ պարտադրեր:

Չարենցը մեր ամենախիզախ տղան է եղել մի ծնոտի վրա հավելվող մեր խաչերից է: Հայոց տարի 100-ամյակն է, իսկ համրությունը դեռ պարտադրված է, զգուշանալու բան չէ, թե բոլշևիզմի հարազատն է:

Ժամը 14-ին սկսված «չհայտարարված» հանդիպումը շարունակվում էր, իսկ ժամը 15-ին Գրողների միության դահլիճում Օսիպ Մանդելշտամին նվիրված երեկոյի բանախոս Լևոն Մկրտչյանը, երևում է, չէր շտապում: Մտածեցինք՝ միգուցե հարգարժան ակադեմիկոսը մեքենայով կհասնի, իսկ լրագրողներով մի միջոցառումը չափարսված ուղեւորվեցինք միասին:

Հարց էլ չտվեցինք՝ մեկ տարի առաջ Նոբելյանի ներկայացված հայ բանաստեղծի ճակատագիրն ի՞նչ եղավ, և ինչ ոգիով անել գործընթացի հաջորդ փուլերում:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Եվրոպական տեխստիլ ցանցը գործակցում է Հայաստանի հետ

Նորաձևության «Աստխ» ֆիրմայի, դիզայնով զբաղվող STEPP հիմնադրամի հրավերով Երևանում էին եվրոպական տեխստիլ ցանց ասոցիացիայի նախագահ Բեատրիս Ստերկը և «Տեխստիլ ֆորում» ամսագրի խմբագիր Դիեմար Լաուն: Ստրասբուրգից ժամանած հյուրերի այցի նպատակը խիստ գործնական էր՝ ծանոթանալ Հայաստանի տեխստիլ արտադրության վիճակին, միջնորդ դառնալ այլ երկրների հետ կապեր հաստատելուն, համագործակցություն սկսել: «Աստխ» կենտրոնի նպատակներին, ծրագրերին ընթերցողը ծանոթ է, STEPP հիմնադրամին ծանոթացնելով, տեղեկացնենք, որ այն նպատակ ունի նորաձևության դիզայնի բիզնես-կենտրոն հիմնել Հայաստանում: Զբաղվում է «Աստխի» ստեղծագործ ծրագրերին գործնական տեսք տալով, տեխստիլ արդյունաբերությամբ զբաղվողներին անմիջական օգնություն տրամադրելով, ծրագրեր կազմելով:

1989-ին հիմնված եվրոպական տեխստիլ ցանց անունը կրող ասոցիացիան ընդգրկում է եվրոպական 35 երկիր, ունի 600 անդամ, անկախ ոչ պետական հաստատություն է, գոյատևում է անդամավճարներից հավաքված գումարներով: 1991-ից Եվրամիության, 93-ից Եվրախորհրդարանի աջակցությունն ունի: Այնն տարի ասոցիացիան միջազգային գիտաժողովներ է կազմակերպում և Եվրախորհրդարանի տրամադրած միջոցների հաշվին Արևելյան Եվրոպայի իր անդամներին կարողանում է մասնակից դարձնել աշխարհի տարբեր երկրներում գումարվող ժողովներին: Ի դեպ, այդ երկրներից անդամավճար անելն իրենց է զանձվում: Հայաստանից եվրոպական տեխստիլ ցանցի անդամ են մոդարվեստի բանգարանը և «Աստխ» կենտրոնը: Ասոցիացիայում ընդգրկված են բազմաթիվ թանգարաններ. «Ավանդույթների պահպանումն անչափ հետաքրքրում է մեզ», տեղեկացնում է տիկին Բեատրիսը: Ուսաղրության կենտրոնում է նաև մասնագետների պատրաստման խնդիրը: «Զարմանալի է, բայց փաստ, որ Հայաստանում կա նման ծրագրեր ունեցող ժամանակակից դպրոց, որդիսին է «Աստխին» կից քոլեջը: Այստեղ ստեղծագործական միտքն ու դրա իրագործումը նույն ծրագրի շրջանակներում են: Արևմուտքի շատ դպրոցներում դրանք բաժանված են, և Անդրեյ Միլմանի փորձը կարող է օգտակար լինել նրանց համար»:

«Հայկական տեխստիլի ապագան մռայլ չէ: Մենք ունենք համագործակցության հստակ ուրվագիծ», հանդիպմանն ասաց «Աստխի» տնօրենը: Մեկ օր առաջ հյուրերը Երևանի «Գառուն» արտադրական միավորում էին այցելել: Զարմանքով ընդգծելով միավորման բարձրամակարդակ տեխնոլոգիական հագեցվածությունը, տիկին Ստերկը նշեց, որ «Գառունը» ցփումների կարիք է զգում: Այնն տարի նրանք այցելում են եվրոպական տարբեր տոնավաճառներ և կաշխատեն այդ ցփումներն ապահովել:

Տարբեր երկրների միջև կապեր ստեղծելուն նպաստում է նաև «Տեխստիլ ֆորում» ամսագիրը: Տպախանակը ֆիլ է, ընթերցողական շրջանակը նեղ մասնագիտական է՝ հիմնականում արվեստագետներ, դիզայներներ, տեխստիլագործներ: Գերմաներենից բացի, հրատարակվում է նաև անգլերենով: Ամսագրի մի խանի համար բերելով, պարզ է դառնում, որ այն հետաքրքրաշխ է տեղեկատվության ապահովման: Առաջիկա համարներից մեկը նվիրվելու է Հայաստանին (ընթեր պատմական ակնարկ, բանգարաններ, մշակութային օջախներ, տեխստիլի վիճակ): Նախնական պայմանավորվածության համաձայն, 97-ին Հայաստանում կանցկացվի Հայաստանի տեխստիլի զարգացման հեռանկարներին և միջազգային կապերին նվիրված գիտաժողով:

ԱՆԱՀԻՏ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ներկայացումներ՝ նվիրված Մեսախյանին

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այս տարի լրացավ մեծանուն դերասանուհի, համարատեսության ժողովրդական արտիստուհի Մեսախյա Սիմոնյանի ծննդյան 70-ամյակը: Հոբելյանի առթիվ և ի հիշատակ սիրված դերասանուհու, Սունդուկյան ազգային ակադեմիական թատրոնը նրան նվիրված ներկայացում է պատրաստել:

Մոտ երկու ժամ հանդիսականն այցում է տարբեր ժամանակներում Սիմոնյանի կերտած կերպարների հետ. Նինան «Դիմակահանդեսում», Կորդելիան «Լիր արքայում», Շուշանիկը «Քաոսում», Նվարդը «Արա Գեղեցիկում», Նաստասյա Ֆիլիպովնան «Ապուշում» և այլն:

Ներկայացմանը մասնակցում են թատրոնի առաջատար դերասանները: Ցուցադրվում են հատվածներ տարբեր դերակատարումների ծայնագրություններից, լուսանկարներ, դիմանկարներ, ինչպես նաև թատրոնի արտիստների դերասանուհուն նվիրված ծոներ:

Ներկայացման մի մասն արդեն դիտել են Ձանգեզուրի թատրոնսերները, որտեղ վերջերս անցկացվեց «Սյունիք-96» փառատոնը: Իսկ ամբողջությամբ այն կներկայացվի առաջիկա աշնանը, երբ, հուսախություն սանդղակ գիների ու երևանցի թատրոնի հասարակայնության, կբացվի թատրոնի երկար ժամանակ ղոց փառապսակը:

«Շրջմոլիկի հոգով բանաստեղծը»

«Օրհնում եմ քեզ հետ անցկացրած իմ բոլոր օրերն ու ժամերը: Քեզ հետ եմ եղել անգամ այն պահերին, երբ կողքիս չես եղել: Ես, որ «դատապարտված» չեմ եղել արտասվելու, հիմա լալիս եմ՝ դու չկաս»:

Նադեժդա Մանդելշտամի բառերն են՝ հասցեագրված ամուսնուն՝ Օսիպ Մանդելշտամին: Գրողների միության բեմի հասակին՝ բափված երիզուկներ, բանաստեղծի 105-ամյակին նվիրված գրական կոմպոզիցիայի հեղինակ Աննա Սիֆայելյանը ավարտին բողեց ծաղիկները ու «դժվար» բեմ եկավ՝ ինքն էլ արցունքն աչքերից մաքրելով: Դաշնակահար Վասիլի Ռոլիկի հետ ծրագիրը խնամքով «մշակել», 4 կանանց՝ Աննա Ախմատովայի, Մարինա Ցվետաևայի, Իրինա Ադոեւցևայի և Նադեժդա Մանդելշտամի հիշողությունները բեմ էր բարձրացրել:

Միֆ էր, որ Ախմատովայի համար, ուսուցիչ չունենալով՝ կրկնակի զարմանալի հայտնություն էր, հայերիս համար ֆենոմեն, որ իր մեջ 6-րդ՝ Արարատյան զգայարան էր հայտնաբերել, բեմից հնչած բառով՝ «լեգենդ», որը մահկանացուն կնքեց 1938-ի դեկտեմբերի 27-ին, ճամբարի հիվանդանոցային բարաքում:

«Ամենատխուր պահերին երգում էր Կոմիտաս: Նրա Հայաստանին նվիրված շարքը հայի ողբերգությունը խորապես ճանաչած մարդու խոսք է», ներկայացրեց թարգմանիչ Հրաչյա Բեյլերյանը: Ըստ նրա, Մանդելշտամը թարգմանվել է գերմաներեն, իտալերեն, ֆրանսերեն: Մեր այն հարցին, թե որն է Մանդելշտամին թարգմանելու ամենադժվար պահը, պրն Բեյլերյանն ասաց. «Մանդելշտամին թարգմանելիս առաջին հերթին պետք է ուշադրությունը բևեռել նրա լեզվամտածողության վրա: Վերջինս սովորաբար անթարգմանելի է, պետք գտնել դրա անալոգը: Ես փորձել եմ ոչ թե պարզապես թարգմանել, այլ մտածել եմ՝ եթե ավյալ մտահղացումը իրականացներ հայոց լեզվի հիրողությամբ, ապա ինչպես դա կգրեր: Սա է ամենադժվարը և ամենահետաքրքիր պահը: Ի դեպ, իր լեզվամտածողությամբ նա լրիվ դուրս է ռուս մշակույթից: Նրա բանաստեղծության մեջ կա Հին Կտակարանի հնգամատյանի շունչը: Դրա համար էլ անընդհատ գնում էր դեպի Եդեմ, դեպի մշակութային շերտեր՝ դեպի Եգիպտոս, Հռոմ, Հունաստան, Հայաստան: Եվ այս շերտերն արթնանում էին նրա բանաստեղծության մեջ: Նա ըստ էության ռուսաց լեզվում հաստատեց մտածողության այնպիսի վիրխարի մի հրավառություն, որ դրանից հետո պարզապես ծիծաղելի է, որ այդքան փոքր և ողորմելի տեղզիա է ստեղծվել Ռուսաստանում կոմունիստների օրոք: Երևի Պուշկինից հետո մեծագույն բարենորոգիչն է ռուսաց լեզվի»:

Դահլիճն արագ դատարկվեց: Ընդամենը 3 շարք էր զբաղված: Բանախոս Լևոն Մկրտչյանն էլ չհասցրեց գալ՝ նույն օրը կազմակերպված համալսարանի միջոցառումից, ու Մանդելշտամի մասին խոսք ասաց ԳԱ թղթակից Աբգար Աֆրիկյանը: «Ինչո՞ւ է դահլիճը կիսադատարկ» մեր հարցին, նա պատասխանեց, թե «գրական կյանքին սովոր չեն: Վստահ է, որ շուտով հետաքրքրություն կլինի»: Չթաքցրեց, որ համալսարանի կազմակերպած 1 ժամ տարբերությամբ հանդիպումն էլ խանգարեց:

ԱՆ. Հ.

Համաշխարհային գրականության ոսկեդրվագ ու շքեղ հավաքածու

Ռուսական «Իզդատելստվո դոմ» հրատարակչությունը նախաձեռնել է «Համաշխարհային գրականության հավաքածու» մատենաշարի լույսընծայումը, որը լինելու է բացառիկների կարգում: Թողարկվելու են համաշխարհային գրականության հանրահայտ 200 գործեր: Յուրաքանչյուր գիրքը լույս է տեսնելու ընդամենը 1000 օրինակով: Տպագրությունն իրականացվելու է ամենաշքեղ ձևով (տպագրվելու է Գերմանիայում), օգտագործվելու են մեծանուն նկարիչների նկարազարդումները, նկարների, գլխատառերի տպագրության մեջ գործածվելու է նաև մաքուր ոսկի: Արդեն լույս է տեսել շարքի առաջին գիրքը «Հազար ու մեկ գիշերը», ուր օգտագործված են 15-րդ դարի արաբական մանրանկարներ: Տպագրության են պատրաստվում Դանթեի «Աստվածային կատակերգությունը», Գյոթեի «Ֆաուստը»: Ինչպես տեղեկացրեց հրատարակչության խմբագիրներից և ծրագրի հեղինակներից մեկը՝ գրքերի լույսընծայումը կատարվելու է բաժանորդային կարգով: Հավաքածուի գրքերից յուրաքանչյուրը, որ ունենալու է 200-300 դոլլար արժեք, ոչ միայն հանրամատչելի չի լինելու, այլև ունենալու է որոշակի հասցեատեր՝ բաժանորդը: 1000 բաժանորդների շարքում ընդգրկվելու ցանկություն ունեցողները կարող են զանգահարել հրատարակչության 230-25-51 հեռախոսահամարով:

Ա. Գ.

Հայ փոքրիկ երգիչները գեղեցիկ երեկո պարգևեցին Կահիրեում

Արդեն հաղորդել ենք, որ այս տարվա մայիսի 11-19 Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության հրավերով Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետություն էր մեկնել խմբավար Տիգրան Հեքեկյանի «Հայ փոքրիկ երգիչներ» մանկական երգչախումբը՝ մասնակցելու միության հիմնադրման 90-ամյակին նվիրված հանդիսություններին:

Կահիրեում լույս տեսնող «Արև» օրաթերթից տեղեկանում ենք, որ տեղի «Լը փրոգրե էժիփսիեն» ֆրանսատառ օրաթերթն իր 1 հունիսի համարում վերոհիշյալ խորագրով հոդված է հրատարակել Սամիրա Սոլիմանի ստորագրությամբ, որտեղ գնահատանքի խոսքեր են ասված երգչախմբի բարձրորակ կատարումների մասին: Ստորև ներկայացնում ենք հատվածներ այդ հոդվածներից:

«Գլխավորապես աղջիկներից բաղկացած այս սիմֆոնիկ երգչախումբը արտասովոր շքեղությամբ մեկնաբանած Բախի մեկ երգասանկից և Գունոյի «Ավե Մարիայից» հետ հանդես եկավ 15 տարեկան գեղազանց մի երգչուհի, որ մեներգեց Ռոսինիի «Տարանթել նապոլիտենը» և արժանացավ ունկնդիր հասարակության խանդավառ գնահատանքին և ծափահարության: Գյումանի «Գլորիային» և Բախի «Ռոմին Դյոսին» հաջորդեցին բազմաթիվ բեբեւ և նույնիսկ զվարճալի երգեր, բնորոշելով զգացումը, խնդությունը, ազատությունը, բնությունը, որոնք մեկնաբանվեցին նույնքան բարձրությամբ, որքան զգայունությամբ և պայծառությամբ: Մաեստրո Տիգրան Հեքեկյանի ծեռնահաս ղեկավարությամբ՝ հրեշտակային ձայնով այս երգչուհիները խիզախեցին հրամցնելու Այրվինգ Բեռլենի «Փուրին, օն դը Ռիտց» և այլ երգեր, որոնցով փակելուց առաջ իրենց սիմֆոնիկ հայտագիրը, գեղեցիկ անակնկալ մատուցեցին հանրությանը՝ երգելով արաբ հայտնի երգահան Սայեդ Դարվիշի «Շամս էլ Շամմուսա» արաբական երգը: Իր զգայուն մեղեդիով և քնարականությամբ սիմֆոնիկի գործ էր խաղաղության նվիրված մաղթերգը, որի համար պետք է շնորհավորել հեղինակին՝ Ս. Մարգարյանին:

Այդ երեկո մեզ հիացրին փոքրիկ երգիչների ոչ միայն դյութիչ ձայները, այլ նաև այն կարգապահությունը, նրբազգեցությունն ու նուրբ բարձրությունը, որոնցով նրանք ներկայացրին իրենց բազմաթիվ երգերը: Հոգեկան վայելքի մի գեղեցիկ երեկո էր կազմակերպված Եգիպտոսում Հայաստանի դեսպանատան կողմից»:

Հ. Ս.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ԼՈՒՍԱԲԱՆՎՈՒՄ Է
ԼՈՆԴՈՆԻ ԹԻՄ ԵՎ
«ՍԱԲԵՐՄԵՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ»
ՃԱՄՓՈՐԴԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ

ԵՎՐՈՊԱ-96

Մեհմեդ Սոլն ուզում է ամրապնդվել Գերմանիայի հավաքականում

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ
Վալանս

Այս տարի Մյունխենի «Բավարիայի» ռմբարկու Մեհմեդ Սոլի բախտը բերում է. նա հաճախ է կատղանում գրավել մրցակիցների դարպասը: 178 սմ հասակ եւ 67 կգ քաշ ունեցող Մեհմեդ Սոլը 1992 թվականին «Բավարիա» եկավ «Կայզերսլաուտերն» թիմից: Նա բացառիկ ֆուտբոլիստ է, Բունդեսլիգայում, որտեղ բոլոր խաղացողների թիվը շատ քիչ է: Մինչդեռ Գերմանիայում ապրում են 1 մլն 800 հազար թուրքեր, որից 500 հազարն բնակվում էր են: Մեհմեդ Սոլի հայրը լեզ էր կնոջը եւ փոքրիկ Մեհմեդին: Ասում են, թե գերմանացիների եւ այլազգիների առնչությունները հազվադեպ են հաջող լինում, մանավանդ մանկության հետ:

Մեհմեդ Սոլը պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլի ասպարեզ մուտք գործեց «Կայզերսլաուտեռնում», երբ արդեն 20 տարեկան էր, դառնալով թիմի առաջներից մեկը: Նա հաճախ բռնավորության ունի: Այսպես, մի անգամ, երբ մարզիչը չէր ուզում, որ նա խաղա, Սոլը 6 կմ վազելով տուն հասավ, չսպասելով խաղավարչին, ճանի որ ոչ թե խնձն էր խաղում, այլ փոխարինողը: Իսկ երբ Սոլը եկավ «Բավարիա», ամենքը կասկածում էին նրա ունակություններին, ճանի որ մի օր շատ լավ էր խաղում, մի օր էլ շատ վատ: Ժամանակ առ ժամանակ Սոլը «Բավարիայում» սկանդալ էր սարքում: Օրինակ, մի անգամ նա «կանաչների» մասին հեռուստահաղորդման... արեց. «Նրանց կախեցի, ճանի դեռ ծառերն ամբողջովին չեն վերացել»: Դրա պատճառով «Բավարիան» տեխնիկական դաս տուգանք վճարեց:

Գերմանիայի հավաքականի բոմբարդիր Մեհմեդ Սոլ

«Մարզիչ Տրապատոնին ինձ օգնեց դուրս գալու վատ վիճակից: Նա մինչեւ վերջ կողքիս էր լինում, խոսում ինձ: Եւ ես առաջադիմեցի: Բայց նրա հեռանալը թիմից ինձ ցավ պատճառեց: Այնպես որ ուրախ եմ, որ նա վերադարձել է թիմ», ասում է Սոլը:

Սոլը «Բավարիայում» հայտնի է դարձել որպես ծանր բնավորության տեր խաղացող, որը միաժամանակ սիրում է ծիծաղել եւ ծիծաղեցնել իր պատմություններով: Կինը Սյուզաննան, եվրոպայի ֆուտբոլի առաջնությունից հետո նրան զավակ է պարգեւել: Վերջերս 25-ամյա Սոլը «Բավարիայի» ղեկավարությունից պահանջեց հեռացնել մարզիչ Օտտո Ռեհագելին: Նրա պահանջը բավարարվեց: Ներկայիս մարզիչ Բեկենբաուերը ոչ միայն ներեց Սոլին, այլեւ մինչեւ 1999 թվականը երկարաձգեց «Բավարիայի» հետ նրա պայմանագիրը եւ ռոճիկը դարձրեց 15 հազար մարկ:

Միայն Գերմանիայի հավաքականի մարզիչ Բերտի Ֆոգտսն է, որ առանձնապես չի սիրում Սոլին: Նա հավաքականում Սոլի փոխարեն խաղացնում է Մյոլլերին եւ Հասլերին: Սոլը սպասում է ավելի լավ օրերի, որովհետեւ կարծում է, մինչեւ 1998 թ. աշխարհի առաջնությունը իր համար տեղ առաջանցել Գերմանիայի հավաքականի հիմնական 11 խաղացողների կազմում:

ՇԱԽՄԱՏ

Տղամարդկանց 112, կանանց 81 թիմ Երեւանում

Շախմատիստուհիները կրկնեցին ռեկորդը

Երեւանի համաշխարհային օլիմպիադայի մեկնարկից ավելի քան 2.5 ամիս առաջ կանանց թիմերից ստացված պաշտոնական հայտերի թվով (81) արդեն կրկնեց Նախորդ, մոսկովյան օլիմպիադայի ռեկորդը: Դա պարզվեց այն բանից հետո, երբ երեկ Հայաստան գալու իրենց մասնակցությունը հաստատեցին վիետնամուհիները: Նրա մեկ շախմատիստուհիների թիմ, եւ երեւանյան օլիմպիադայում դեռ չսկսված, կմտնի Գինեսի ռեկորդների գրքի մեջ:

Երեկ հայտ ներկայացրեց նաեւ Վիետնամի տղամարդկանց հավաքականը եւ մասնակից թիմերի թիվը հասավ 112-ի:

Գ. Հ.

ՄԵՐ ԶՐՈՒՑԱԿԻՑՆԵՐԸ

Գուրգեն Գեւորգյան. «Նպատակ ունեմ Հայաստանում կազմակերպել սամբոյի աշխարհի առաջնություն»

Օրերս լրացավ ՍՍ վաստակավոր մարզիչ, միջազգային կարգի մրցավար, սամբոյի Եվրոպական ֆեդերացիայի նախագահության անդամ, Հայաստանի սամբոյի ֆեդերացիայի նախագահ Գուրգեն Գեւորգյանի 50 ամյակը:

– Հայաստանի օլիմպիական պատվիրակության կազմում ընդգրկված եք նաեւ Դուք: Ըստ Ձեր մասնագիտական կանխատեսումների, ի՞նչ արդյունքներ ցույց կտան հայ ըմբիշները Ատլանտայում:

– Ատլանտայի օլիմպիական խաղերից մենք շատ սպասելիքներ ունենք: Այդ մարզական խոշոր ստուգատեսին մեր հավաքականը առաջին անգամ, որպես անկախ երկիր, հանդես կգա իր դրոշի ներքո: Հայաստանը կներկայացնեն 3 օլիմպիականներ, այդ թվում նաեւ մեր ըմբիշները: Անձնային պատասխանատվությամբ կարող եմ հաստատել, որ մեր ըմբիշներից Արայիկ Գեւորգյանը եւ Արմեն Նազարյանը կնվաճեն օլիմպիական չեմպիոնի տիտղոսը:

– Ի՞նչ նպատակներ ունեք:

– 1997 թ. Հայաստանում առաջին անգամ ինքնաֆինանսավորումով կազմակերպել եւ անցկացնել սամբոյի աշխարհի առաջնությունը: Կմասնակցեն աշխարհի ավելի քան 30 երկրների ուժեղագույն սամբիստներ: Բացի այդ նպատակ ունեմ իմ նախկին Վանաձորում նորից կյանքի կոչել սպորտ ըմբշամարտը, որով խաղարկված կլինեն իմ փաստացիկ մարզիչ Սարգիս Ամիրխանյանի նվագանրը: Հենց նրա շնորհիվ էր, որ կյանքիցի ըմբշամարտի հետ: Նա էր, որ սպորտի մարզիկիս նկատեց, եւ այն ամենը, ինչի հասել եմ ըմբշամարտում, նա է հիմքը դրել:

– Ի՞նչ է սպորտը Ձեր համար:

– Սպորտը իմ հոգատարությունն է, եւ ջանկության եւ կենսախինդ տրամադրության աղբյուրը: Երբ երկրորդ կյանք տվեր, դարձյալ այն կնվիրեի սպորտին: Ուզեմ հորս ամփոփանակից Գառնիկ բառերը: Տա աստված, որ ես դառնայի նրա մարզիկը, իսկ նա իր որդու մարզական ժառանգորդը:

ԳԱԳԻԿ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Բրազիլիայի եւ Արգենտինայի թիմերը գլխավոր հավակնորդներ

Ատլանտայի օլիմպիադայից արդեն յոթ ամիս առաջ հայտնի էին ոսկե մեդալի հավակնորդ երկու ֆուտբոլային թիմ՝ Բրազիլիայինը եւ Արգենտինայինը: Փետրվար-մարտին անցկացված Հարավային Ամերիկայի ընտրական խաղերում այդ երկու հավաքականները քախքախիչ պարտության մատնեցին իրենց հակառակորդներին: Լրագրողները նշում են, որ Բրազիլիայի թիմը խաղում էր ուժեղ կազմով, հանգիստ, համբերատար եւ հաշվենկատ կերպով: Պարտավարությունը նման էր աշխարհի 1994 թ. առաջնությունում հանդես բերված ոճին: Թիմի կազմում էին հավաքականի մեծական խաղացողներ Յունինյոն, Ռոբերտո Կառլոսը, Սավիոն, ինչպես նաեւ Ձե Մարիան, Սոուզան, Բեբետոն, կիսապաշտպան Ամարալը: Ատլանտայում Բրազիլիայի հավաքականի ղեկավար Զագալլոն դաշտ կմտցնի նաեւ 23-ից բարձր տարիքի երեք խաղացողների, ինչպես արտոնում են օլիմպիական օրենքները: Դրանք են՝ կենտրոնական պաշտպան Ալդայիրը, կիսապաշտպան Ռիվալդոն եւ հարձակվող Բեբետոն: Զագալլոն Ատլանտա է կանչելու նաեւ հոլանդական «Էյնդհովենի» թիմի բրազիլացի խաղացող Ռոնալդոյին:

Իսկ Արգենտինայի թիմի մարզիչ Պասարելլան ունի շատ ուժեղ ռմբարկուներ, օրինակ, Մարսելո Դելգադոն, որն ընտրական մրցաշարում խփելով 8 գնդակ, դարձավ գլխավոր ռմբարկու: Կլաուդիո Լոպեսը եւ Հեռնան Կրեսպոն մրցաշարում խփեցին 5-ական գոլ, իսկ որում վերջինս փոխանցումներով ընկերները խփեցին եւս 3 գնդակ: 10-րդ համարի խաղացող Արիել Օրտեգան իր ուժգին հարվածներով բավական տպավորություն գործեց մրցակից թիմերի պաշտպաններին: Նրանք Արգենտինայի հավաքականի ապագա աստղերն են:

Առայժմ հայտնի չէ, թե Պասարելլան կկանչի՞ արդյոք օտար երկրներում խաղացող արգենտինացիներ Բատիստուտային, Բալբոյին, Կանիջիային, Զանետտիին, Սիմեոնեին: Բանն այն է, որ Արգենտինան ի տարբերություն Բրազիլիայի, դեռ չի անցկացրել աշխարհի 1998 թ. առաջնության ընտրական խաղերը: Բայց արդեն այսօր հաստատ հայտնի է, որ Բրազիլիայի եւ Արգենտինայի թիմերն Ատլանտայում շատ նման են լինելու աշխարհի 1998 թ. առաջնությունում ներկայանալիք թիմերին:

Գ. Ա.

ԿԱՐՃԻՔ

Արիգո Սակկի. «Ակումբները խանում են ֆուտբոլիստներին»

ՇԱՀԵՆ ՌՈՒԶԱՆՅԱՆ
Լոնդոն

Իտալիայի հավաքականի անհաջողությունը մեծ դժգոհություն է առաջացրել Իտալիայում: Երկրի գլխավոր թիմում ընդգրկված էին եվրոպայի չեմպիոնների գավաթը նվաճած «Յուվենտուս» թիմի ֆուտբոլիստներ պաշտպանող Պերուցցին, պաշտպաններ Ֆերարին եւ Տորիչելլին, կիսապաշտպան Դել Պիերոն եւ հարձակվող Ռավանելլին: Սակայն նրանք այդպես էլ չխաղացին համատեղ: Դեռ ավելին, գլխավոր մարզիչ Արիգո Սակկին ընդհանրապես հիշ օգտվեց նրանց ծառայություններից: Նա գայրացրեց իտալացիներին: Միայն Ռուսաստանի հավաքականի հետ առաջին խաղում ասպարեզ դուրս եկան «Յուվենտուսի» երեք ֆուտբոլիստներ Պերուցցին, Դի Լիվիոն եւ Դել Պիերոն: Ընդ որում, 62-րդ րոպեին Սակկին փոխարինեց Դի Լիվիոյին եւ Դել Պիերոյին: Ճիշտ է, 80-րդ րոպեին դաշտ մտավ Ռավանելլին: Սակայն Չեխիայի հետ խաղում հանդես եկան միայն Պերուցցին ու Ռավանելլին (վերջինիս փոխարինեց 58-րդ րոպեին), իսկ Գերմանիայի դեմ խաղում Պերուցցին Տորիչելլին ու Ռավանելլին 78-րդ րոպեին փոխարինման դուրս եկան: Սակկին փորձեց արդարանալ, հայտարարելով. «Իտալական հաջող փոխ չանցավ, որովհետեւ խաղացողներին ավելի շատ ակումբներն են «խանում» եւ հավաքականի համար ուժ չի մնում: Օրինակ, Դել Պիերոյից

Արիգո Սակկին

շատ էի սպասում, բայց նա չարդարացրեց: Ընդհանրապես, «Յուվենտուսի» ֆուտբոլիստները հոգնած էին եւ նրանցից դժվար էր լավ խաղ սպասել»: Ըստ Սակկիի, չնայած Անգլիայի հավաքականը այժմ էլ լավ չի խաղում, սակայն խաղից-խաղ բարելավում է իր մակարդակը եւ նա դեմ է չեմպիոն դառնա:

Հրաչյա Պետիկյանը երրորդն էր Ռուսաստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մոսկվայում հրաձգության Ռուսաստանի բաց առաջնությունում Հայաստանի ներկայացուցիչ, օլիմպիական չեմպիոն Հրաչյա Պետիկյանը օդամղիչ հրացանի կրակոցից հավաքեց 1169 միավոր եւ գրավեց 3-րդ տեղը: Հիշեցնենք, որ Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի հատուկ թույլտվությամբ Պետիկյանը հանդես է գալու Ատլանտայի Օլիմպիական խաղերին:

Հայաստանի հավաքականի բասմինտոնիստները մեկնեցին Իրան

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Հայաստանի հավաքականի բադմինտոնիստներ Հայկ Միսակյանը, Գեորգի Սուխիսյանը եւ Վալյազան Գեւորգյանը մարզիչ Վարուժան Գեւորգյանի ուղեկցությամբ մեկնեցին Իրան, մասնակցելու այստեղ կայանալիք միջազգային մրցաշարին: Այս ստուգատեսին զուգահեռ հայ մարզիկները նաեւ զուգադիպական մրցելույթներ կանցկացնեն հարեւան երկրի տարբեր քաղաքներում: Մրցաշարին մասնակցելով, հայ բադմինտոնիստները կսկսեն նոյեմբերին Դանիայում կայանալիք բադմինտոնի աշխարհի երիտասարդական առաջնության նախապատրաստության առաջին փուլը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա հետքերով

ԸՆՏՐԱՊԱՅՔԱՐ

Ով է Լեբեդը՝ Բոնապա՞րտ, թե՞ բանկիրների քաքան

Արեւմտյան մամուլը Ռուսաստանի իշխանությունների վերին օղակների փոփոխությունների մասին

Ֆրանսիական «Էկոն» գրում է. «Այն պահից, երբ Լեբեդը հարեց Ելցինին, նախագահը հրամանագիր հրամանագրի հետեւից է ստորագրում, որպեսզի Լեբեդի համար գործունեության դաշտ ազատի: Վերջին օրերի իրադարձությունների լույսի ներքո այն տպավորությունն է ստեղծվում, թե Լեբեդի նախընտրական ծրագիրը՝ պատերազմի ավարտը Չեչնիայում, կարգուկանոնի հաստատումը բանակում, պայքարը հանցագործության եւ կոռուպցիայի դեմ, իրագործման ուղու վրա է: Սակայն դեռեւս պարզ չէ, թե այդ երկուսից ով է այսօր կանգնած ռուսաստանյան նավի նավապետի կամրջակին՝ գեներա՞լը, թե՞ նախագահը»: Իսկ իտալական «Կորիերա դե լա սերա» թերթը հետեւյալ կերպ է արձագանքում նախագահ Ելցինի վերջին հրամանագրերին. «Մենք Ստալինի անձի պաշտամունքի պտականգերծումից հետո տեղի ունեցած ամենաարմատական զտումներից մեկի վկաներն ենք: Եվ փոթորիկը դեռ չի հանդարտվել: Հնարավոր է, որ պաշտպանության նոր նախարարի նշանակումից հետո նույն ճակատագրին հայտնվի նաեւ գեներալ Կոլեսնիկովը, որը հունիսի 18-ից հեռացված Գրաչովի պարտականություններն է կատարում: Բանակի բարձրագույն պաշտոնների թեկնածուներին այժմ Լեբեդն է ընտրում, քանի որ Ելցինը «երկաթյա» գեներալին նշանակել է բարձրագույն զինվորական պաշտոնների գծով հանձնաժողովի ղեկավար: Հենց նախկին ազգայնական նախագահական թեկնածուի աջակցությամբ է «ցար Բորիսը» մտադիր ընտրությունների երկրորդ փուլում հաղթանակ տանել կոմունիստ Զյուգանովի նկատմամբ»: Իսկ իտալական «Ստամպա» թերթը նշում է, որ Ռուսաստանում նախագահական ընտրությունների երկրորդ փուլն էլ չի օգնի 2 ճամբարի բաժանված երկրին դուրս գալու ճգնաժամից: «Այդպիսի իրավիճակներում հաճախ է հայտնվում Բոնապարտի նման մի անձնավորություն, որը խոստանում է սրի մի հարվածով լուծել բոլոր խնդիրները»:

«Կարելի՞ է արդյոք այդպիսի անձնավորություն համարել Ալեքսանդր Լեբեդին», հարցնում է թերթը եւ պատասխանում. «Այդ մասին խոսելը դեռեւս վաղ է: Մի բան է սակայն պարզ. Նապոլեոնական մեթոդներն օգուտ չեն տա այժմյան Ռուսաստանին: Ով էլ հաղթի հուլիսի 3-ին, ստիպված կլինի ընդունել, որ խաղաղական ընդդիմության հետ անողոք հակամարտության մեջ գտնվելով անհնար է ղեկավարել երկիրը»:

Բրիտանական «Իվնինգ Ստանդարտը» զուգահեռներ է անցկացնում ռուսական 2 գեներալների՝ Լեբեդի եւ Ռուցկոյի միջեւ: Թերթը գրում է. «91 թվականի օգոստոսին Լեբեդը հանդես եկավ Ելցինի կողմից: Հետո, բացահայտ հակամարտության մեջ էր նրա հետ, եւ մեկ տարի առաջ պաշտոնանկ արվեց: Այսօր գեներալը նախագահի ընտրարշավի հաղթաթուղթն է դարձել: Ճիշտ է, նախագահական նախորդ ընտրություններում էլ Բորիս Ելցինը դիմեց զինվորականի՝ Ալեքսանդր Ռուցկոյի օգնությանը: Ընտրվելուց հետո, սակայն, Ելցինը Ռուցկոյին գործնականորեն զրկեց խաղաղական որեւիցե դերում ընդունելուց: Լեբեդի հետ իրավիճակն այլ է: Ոչ ոք չգիտե, կտա՞ արդյոք նա նախագահին իր 11 միլիոն ձայները, թե՞ ոչ: Դատելով վերջին օրերի իրադարձություններից մի բանում սակայն կարելի է վստահ լինել: Ելցինին չի հաջողվի Լեբեդին էլ Ռուցկոյի նման օգտագործել ու դուրս շպրտել»:

Իսրայելական «Վեստի» թերթը ենթադրություններ է անում ռուսաստանյան իշխանության գաղտնի մեխանիզմների մասին եւ 4 վարկած է առաջ քաշում. «Առաջինը, երբ Ելցինը հայտարարեց, թե Լեբեդն իր հետնորդն է, այսինքն թագաժառանգի կարգ շնորհեց նրան, նախագահի մերձակա շրջապատն անհանգստացավ եւ ինչ-ինչ գործողությունների դիմեց: Եվ այնժամ Լեբեդը պատասխան հարված հասցրեց: Երկրորդ, հեղաշրջումը, փաստորեն, տեղի ունեցավ: Եվ կատարվածը շախմատային տերմիններով միայն կարելի է բացատրել: Շախմատի տախտակի վրա իշխում է թագուհին՝ Լեբեդը, կյանքը խաչ է տալիս թագավորը՝ Ելցինը, իսկ ինչ վերաբերում է մյուսներին՝ Բարսուկովին, Կորժակովին, Սոսկովեցին, ապա շախմատում դա ֆիգուրների փոխանակում է կոչվում:

Երրորդ, ողջ տեղի ունեցածը Ելցինի ճարտիկ նախընտրական հնարքն է: Հայտնի է, որ Ելցինը հեշտությամբ է «հանձնում» յուրայիններին, առավել եւս, երբ այդ է պահանջում նախընտրական իրավիճակը: Լեբեդն այսօր՝ կազակներն են, բանակի վետերաններն են, մահմեդական միավորումներն են, Ռուսաստանի 82 տարածաշրջաններն են, իսկ մնացածը՝ կարելի է դուրս շպրտել: Եվ վերջապես, չորրորդ, իշխանության վերին օղակներում փոփոխությունները բանկիրների՝ Բերեզովսկու, Գուսինսկու կամքով են տեղի ունեցել, որոնք Լեբեդին որպես քաքան են օգտագործել»:

ԱՐՓԻՆԵ ԷԼԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

Թուրքական զորքերը նոր գործողություն են ձեռնարկել Իրաքի հյուսիսում

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 27 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքական զորքերը Քրդական աշխատավորական կուսակցության զինյալներին վերացնելու նոր գործողություն են ձեռնարկել Հյուսիսային Իրաքում: Թուրքիայի հարավ-արեւելքում տեղակայված հատուկ ստորաբաժանումները օդուժի աջակցությամբ անցել են սահմանը եւ 25 կմ խորացել Իրաքի տարածքում: Նրանք մարտեր են մղում Քրդական աշխատավորական կուսակցության կողմնակիցների հետ: Պաշտոնական աղբյուրների համաձայն, գործողության մեջ ներգրավված են կոմանդոսների 12 գումարտակներ եւ ժանդարմերիայի հատուկ ստորաբաժանումներ:

ՍՏԱՄԲՈՒԼ

Ս. Դեմիրել. Թուրքիան խաղաղության ու կայունության կողմնակից է

Նախագահ Ս. Դեմիրելը Ստամբուլում ռազմական ակադեմիաների հրամանատարությունում անցկացված «Աշխարհը եւ Թուրքիան 1996 թ. հունիսին» թեմայով կոնֆերանսի ժամանակ ամբիոնից ելույթ ունենալով անդրադարձավ վերջին իրադարձություններին: «Տարածաշրջանի եւ աշխարհի առումով Թուրքիայում գոյություն ունեն մի շարք բարդ խնդիրներ, որոնցից գլխավորը եւ հիմնականը անկայունությունն է, որ սկսվել է 1984 թվին: Այդ երեւույթի դեմ պայքարելու միջոցառումներն այսօր էլ շարունակվում են եւ հիմնականում պետության կողմից վերահսկելի են: Երկրում չկա մի բիզ հող, որ պետության վերահսկողությունից դուրս մնացած լինի: Թուրքիայում շարունակվող անկայունության երեւույթը որոշ երկրներում դեռեւս չեն կարողանում ըմբռնել: Այդ երկրներում տարածված է այն թյուր կարծիքը, թե անկայունությունը Թուրքիայում ազատության նվազել է նվազագույնի: Բայց հարց է ծագում, ինչ են ազատագրում եւ ում են ազատագրում: Մի բան պարզ է, որ Թուրքիայի հանրապետության ազգային սահմաններում ամբողջ տարածքները պատկանում են թուրքական պետությանն ու ժողովրդին»: Հարեւան երկրների հետ Թուրքիայի հարաբերությունների վերաբերյալ ռազմական ակադեմիաների ունկնդիրների հարցին Դեմիրելը պատասխանեց. «Թուրքիայի եւ Հայաստանի միջեւ գոյություն ունեցող պատմական հակասությունները հետագայում լուծելն անհնարին է: Ինչ վերաբերում է բարեկամական համաձայնագրին, ապա այն դեռ երկար ժամանակ դեռ ստորագրված չէ: Թուրքիան տարածաշրջանում եւ աշխարհում խաղաղության ու կայունության հաստատման կողմնակից է»:

ԳՐԻԳՈՐ ՇԱՐՈՅԱՆ

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

Ինչ նշանակություն ունի 1 տարին...

Այս վերնագիրն ու լուսանկարները ամերիկյան «Նյուզուիք» շաբաթաթերթի վերջին 26 հունիսի համարից են: Ավելի ճիշտ «Նյուզուիքը» արտատպել է բրիտանական հայտնի շաբաթաթերթի՝ «Էկոնոմիստի» տարբեր համարների շապիկներից: Այդ 2 համարները տպվել են իրարից 1 տարվա տարբերությամբ: Եվ երբ առաջինի վրա Ելցինը ներկայացված է որպես «Ռուսաստանի համար սխալ մարդը», ապա երկրորդում նրա հաղթական լուսանկարի տակ կարդում ենք «Միակ մարդը Ռուսաստանի համար»: Ինչպես, մեկ տարին որքան երկար ժամանակ է կարծիք փոխելու, նույնիսկ «Էկոնոմիստի» նման հեղինակավոր թերթի համար:

Ադրբեջանի ներքին զորքերի նախկին հրամանատարին՝ 15 տարի

ԲԱՔՈՒ, 27 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի Գերագույն դատարանի զինվորական կոլեգիայի կողմից Ադրբեջանի ներքին զորքերի նախկին հրամանատար Թահմին Հաջիեւը դատապարտվել է 15 տարվա ազատազրկման:

«Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատ» կուսակցության լրատվական ծառայության հաղորդման մեջ ասվում է, որ Թահմին Հաջիեւի նկատմամբ անարդարացիորեն է կիրառվել լիազորությունների վերազանցման համար պատժամիջոցը (ըստ Ադրբեջանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի 255 հոդվածի 1-ին կետի): Կուսակցության մամլո ծառայությունն այն կարծիքին է, որ չնայած նախաքննության ընթացքում առաջ քաշված մեղադրանքները դատավարության ժամանակ չեն հաստատվել, այդուհանդերձ, դատավոր Գուդրաթ Փաշաեւը այդչափ անողոք դատավճիռ է կայացրել:

ԵՐՎԱՆԴ ԵՐԶՆԿՅԱՆԸ, ԿԱՐԵՆ ՋԱՆԻԲԵԿՅԱՆԸ
հրավիրում են.

ՌԵՊԹԱՅՄ
Այսինքն – երաժշտություն
Բիգ-Բենդ, Սիմֆո-ջազ
Այսինքն – շոուներ
ԱԶԱՏ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

ՌԵՊԹԱՅՄ
Այսինքն – հումոր եւ ծիծաղ
ՌՈՖԱՅԵԼ ԲՈՂՈՍՅԱՆ,
ԼԱԼԱ ՄՆԱՑԱԿԱՆՅԱՆ,
ԱՐԱՄ ՍՈՒՔԻԱՍՅԱՆ
Այսինքն – խաղեր.

ՌԵՊԹԱՅՄ
մրցույթներ եւ պար-արշավ
Այսինքն – լիակատար
հանգիստ ու բավականություն
Ամեն երեկոյան
Ստանիսլավսկի փողոցում
Ամեն երեկոյան ժամը 21-ին

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
Սեփական տուն, 1000 քմ հարակից հողամասով, ... Հասցեն: Սպանդարյան փող. (...)
Գինը՝ պայմանագրային:
Հեռախոսներ: 27-18-75 տուն.
58-27-24 աշխ. (9.00-20.00)

@rminco
Global Telecommunications
ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՑԱՆՑ
ԱՐՄԻՆԿՈ ԱՅՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ Է.
✔ էլեկտրոնային փոստ (E-mail)
✔ INTERNET հարուստ տվյալների բազայի մուտք
✔ Օպերատիվ ինֆորմացիա ամբողջ աշխարհից Ձեր կոմպյուտերի էկրանի վրա
✔ Հնարավորություն Ձեր մասին տեղեկացնելու ամբողջ աշխարհին
Մեր հասցեն.
Երեւան, Իսահակյան 28, 3 հարկ
✆ 52-63-26, FAX: 28-50-82
E-mail: support@arminco.com.

AYAX ԱՅԱՔՍ
ֆիրմա
ՀՈՒԼԻՍԻ 6-ից առաջարկում է տուրիստական ուղեւորություններ եւ հաճելի ծովափնյա հանգիստ
ԼԻՄԱՍՈԼՈՒՄ
(ԿԻՊՐՈՍ)
Ուղեւորության տեւողությունը 14 օր
Բարձրակարգ հյուրանոցներ
բոլոր հարմարություններով
Հրաշալի Միջերկրական ծովափ
Հաճելի ժամանց բոլոր տարիքների համար
Էքսկուրսիաններ Կիպրոսի տեսարժան վայրերով
ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43 Ա, ՀԵՌ. 53-15-73, 53-88-45

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Հայրենիք» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 ... 69149 ... 4000 Ստորագրված է տպագրության 27. 06. 1996 Գինը՝ 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@